

Uit		In	Uit		In	Uit		In	Uit		In
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
11/5 '52	B III a	12/6									
26/7	25/50	26/7									
26/7	B	5/10									
2/2 '53	D	5/10									
18/7 '54	Div										

0.D.1659

Blz. 23 van het OVERZICHT van Mei 1950 van anti-communistische organisaties, acties en reacties en de particuliere inlichtingendiensten.

UITTREKSEL	
Uit	: 0/411
Ag.no.:	—
Voor	: 0/1659

OD 1659

COMITE TER BESTUDERING VAN MAATSCHAPPELIJKE EN POLITIEKE VRAAGSTUKKEN.

In een voortzetting van het in 1935 opgerichte "Landelijk Werk-
comité Dr. Oscar Schabert", waarvan de in 1945 overleden Dr. Krop
de geestelijke vader was. Vanaf 1929, dus nog voor de totstandkoming
van dit comité werden voorlichting gegeven inzake de geloofsvervol-
gingen/de Sovjet-Unie, terwijl materiele steun werd verleend aan
de vervolgdien.

Tijdens de Duitse bezetting zijn het archief en de "anti-communis-
tische tentoonstelling" van dit comité verloren gegaan.

Na de bevrijding heeft dit comité zijn werk hervat. Het geeft bij
tusschenpozen een anti-communistische bulletin uit, bestemd voor pre-
dikanten, partijleiders, leiders van jeugdorganisaties, vakbonden,
enz.. De verzending geschiedt door het "Nationaal Jongeren Verbond",
(OD 427)

Internationaal bestaat contact met
a. de "Cilias", (OD 637) en
b. de "Entente Internationale Anti communiste" te Genève (OD aan-
gevraagd).

Van de uitgegeven bulletins zijn bij ons bekend: als eerste:
no. 1 van 1947 en als tot dusver laatste no. 1 van Februari 1949.

Financien: Uit vrijwillige bijdragen.

Centraal adres: Azaleastraat 42 te Rotterdam, d.i. de woning van de
penningmeester en hoofdfiguur: Frederik Goudswaard, 6-11-1904 te
Dreischer, koopman, komt verder niet voor. In Mei 1949 was hij lid
van het moderamen van de Christelijk-Historische Unie, redacteur
van de Centrale Pers- en Propaganda-(dienst?) van de C.H.U. en re-
dacteur-commissaris van het blad "Koningin en Vaderland".

samenstelling van het comité (Mei 1949):

- Voorzitter : Dr. J.J. Dijk, Geref. predikant te Leiderdorp;
- 1e secretaris : G.M.A. Laarssen te Utrecht;
- 2e " " : C.A. Huis te Rotterdam;
- 1e penningmeester : F. Goudswaard, voornoemd;
- 2e " " : C. Kastelein te Soesterberg;
- Leden : Dr. N. Haffinga, Geref. predikant te Rotterdam;
- : Dr. A. Dubois, Chr. Geref. predikant te Maars-
seck;
- : Dr. H.A. van Es, Geref. predikant te Hillegers-
berg;

∟ in

H. J. Bulten, oud-burgemeester van
Biekrichi te Doetinchem;
Dr. J. G. Negen, Geref. predikant te
Loosdrecht.

Lopenia Actie:

Onder no. 87850 zijn aan I.D. Rotterdam inlichtingen gevraagd omtrent
tegenwoordige activiteit, alsmede regelmatige toezending van de bul-
letins, (zoals reeds eerder verzocht).

Zie verder het overzicht betreffende de "Stichting Opleiding Ar-
beidskrachten Nederland" (OD 1272), eventueel B.

===== 11-5-1950, B 3a =====

I.D. No. 478

Dienstgeheim

Ridau

*669
6.159*

20 JULI 1950.

ACD *dyju*

001659

19 Juli 1950

Naar aanleiding van Uw schrijven No. 83550, d.d. 12 Mei 1950 wordt het volgende bericht;

Het "Comité ter bestudering van maatschappelijke en politieke vraagstukken" heeft sedert enige tijd, om redenen van financiële aard zijn uitgave gestaakt.

Zoals reeds in dezerzijds schrijven No. 559, d. 5 Mei 1949 is vermeld kan van "samenwerking" met het "Nationaal Jongeren Verbond", de "Cilacc" en andere organisaties niet worden gesproken.

Wel spreekt Goudzwaard, Frederik, geb. 6-11-1904 te Dreischor, (bekend), meermalen op vergaderingen van het N.J.V., zonder daarbij enige verantwoordelijkheid voor het beleid enz. van deze organisatie op zich te nemen.

Aan B.V.D.

4811

's-Gravenhage, 12 Mei 1950

No.: B 83550

No. 83550 zit in OD 1659

IIIa/h 3

D I E N S T G E H E I M

Mede naar aanleiding van Uw brief van 13 Mei 1949, no. 559, moge ik U verzoeken mij te doen inlichten omtrent de tegenwoordige activiteit van het "Comité ter bestudering van maatschappelijke en politieke vraagstukken". Daarbij zal ik ook gaarne vernemen, welke wijzigingen mogelijk zijn ingetreden ten aanzien van de samenwerking met het "Nationaal Jongeren Verbond", de "Cilacc" en andere organisaties.

Regelmatige toezending van de door het Comité uitgegeven bulletins, zoals reeds eerder verzocht, zal zeer op prijs worden gesteld.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze:

E. L. van Laere

De Heer Hoofdcommissaris van Politie
te
ROTTERDAM.

UITTREKSEL

Uit : Naam:
Voor : OD 1659 Naam: COMITE TER BESTUDERING VAN MAATSCH. EN
Ag. nr: 83550 Afz. : B POL.VRAAGSTUKKEN.
Datum: 5-4-50

Aard van het stuk: rapport van B.

Ledenlijst Comité ter Bestudering Maatsch.en Pol.Vraagstukken.
zoals vermeld in de kop van Bulletin 1/1947.

Ds.J.J.Dijk, Geref.Pred.te Leiderdorp, voorz.
G.M.A. Laernoes te Utrecht le secretaris
C.A.Hodde te Rotterdam 2e secretaris
F.Goudzwaard te Rotterdam-N, le penningmeester
C. Kastelyn te Soesterberg 2e penningmeester
Ds.N.Buffinga, Geref.Pred.te Rotterdam
Ds. A.Dubois, Chr.Geref.Pred.te Maassen
Ds. E.A. van Es, Geref.Pred.te Den Haag
M.J.Kunst, H.B.Chr.Fabr.-& Transportarb.te Voorburg.
H.J.Bulten, oud-Burgemeester van Blokzijl.
Ds. J.C.Hagen, Geref.Pred.te Leeuwarden.

De ledenlijst in Bulletin 1/1949 is nagenoeg gelijk gebleven, d.w.z.
Uitgetr. door: Ds. van Es staat vermeld te Rotterdam..(Hillegersberg) en M.J.Kunst komt
GR Op aanwijzing van: B IIIa/er niet op voor.

Datum: 9-5-50

COMITE TER BESTUDERING VAN MAATSCHAPPELIJKE EN POLITIEKE VRAAGSTUKKEN

- Leden: Ds. J. J. Dyk, Geref. Pred. te Leiderdorp, voorz.; G. M. A. Laernoes te Utrecht, 1e secr.; C. A. Hodde te Rotterdam, 2de secr.; F. Goudzwaard te Rotterdam-N., 1e penningm.; C. Kastelyn te Soesterberg, 2de penningm.; Ds. N. Buffinga, Geref. Pred. te Rotterdam; Ds. A. Dubois, Chr. Geref. Pred. te Maarsse; Ds. E. A. Van Es, Geref. Pred. te Den Haag; M. J. Kunst, H. B. Chr. Fabrieks- en Transportarb. te Voorburg; H. J. Buiten, oud-Burg. van Blokzyl; Ds. J. C. Hagen, Geref. Pred. te Leeuwarden.

BULLETIN NO. 1

INLEIDEND WOORD

By het verschynen van het eerste nummer van ons Bulletin past een Inleidend Woord, dat terug wil zien op het verleden en lynen wil trekken voor de toekomst.

De tweede wereldoorlog heeft ook de arbeid van het Landelyk Werk Comité Dr. O. Schabert niet onberoerd gelaten. Uit de brochure "Landelyk Werk Comité Dr. O. Schabert in de bezettingsjaren" is de les te nemen en ander duidelyk geworden. Van meet af aan stond voor ons vast, dat samenwerking met de bezetter onmogelyk was. De strijd van het nationaal-socialisme tegen het communisme werd gevoerd vanuit een beginnel, dat het onze niet kon en niet mocht zyn; de middelen die gebruikt werden, gingen in tegen elke vorm van Christelyke Levenswijzing, terwyl ook de doelstellingen verschilden. Geen wonder ook, dat na de arrestatie van wylen Dr. F. J. Krop, onze "Geloof en Vryheid" in oktober 1942, ons orgaan "Geloof en Vryheid" werd verboden. Van Duitse en van "Nederlandsche" zyde had men ons niet toegelicht ons in te schakelen in de anti-communistische beweging, die stond ter onze beschikking. Wy weigerden. Van onze kant werd een tentoonstelling wensde men gaarne gebruik te maken van de tentoonstelling, dat het Departement niet lette op geld. Het was ons niet om het ons de tentoonstelling uit nationaal-socialistische hand te houden. Ja - men ontzag zich niet, toen Dr. Krop in het veld van de Vught was opgesloten, vanuit Utrecht een poging te maken om de tentoonstelling in handen te krygen, waartegen de tentoonstelling van Dr. F. J. Krop als tegenprestatie werd aangeboden. Ook dit werd onzerzyde geweigerd. Een poging te maken om met deze dingen. Bovendien zou een dergelyke handgreep verstaan worden ingegaan tegen de wil van Dr. Krop zelf.

X X

Na de oorlog stond ons Comité voor geheel nieuwe problemen. Was het communisme principiëel gewyzigd of hadden slechts tactische overwegingen geleid tot een nieuwe houding t.o.v. Kerk en Godsdienst? Deze vragen moesten grondig worden bestudeerd. Aan de opbouw van ons werk kon eerst gedacht worden, wanneer een verantwoorde houding tegenover de nieuwe vraagstukken was gevonden. De verloren gegane contacten met het buitenland moesten worden hersteld. Wel stond vast, dat, by behoud van onze principiële sienstypen in de werkmethoden grote veranderingen aangebracht dienen te worden. Temidden van deze overgangstyd, die een tasten en zoeken naar de juiste weg voor ons Comité-werk inhield, trof ons ook de slag van het overlyden van zyn voorzitter, Dr. Frederik Johan Krop. Niet alleen onze landelyke arbeid, ook het internationale werk leed een groot verlies.

De brieven, die vanuit het buitenland binnenkwamen na het plotseling overlyden van Dr. Krop in Zwitserland, deden ons zien, welk een plaats hy innam in de internationale stryd tegen het communisme vóór 1940.

Over de arbeid van Dr. F.J. Krop behoeven wy niet verder uit te weiden. Het verschenen "In Memoriam-Dr. F.J. Krop" heeft duidelyk genoeg de grote betekenis van deze krachtige persoonlykheid belicht.

XX

Het is duidelyk dat het plotseling overlyden van onze voorzitter in de overgangstyd het Comité voor schier onoverkomelyke moeilikheden plaatste. Toch menen wy een oplossing gevonden te hebben. Een oplossing, die hierop neerkomt:

le de naam van het Comité, zo zeer verbonden aan de hulpactie voor de Russische Kerken in haar moeilijk te dragen stoffelyke noden, dient te worden gewyzigd in: "Comité ter bestudering van maatschappelyke en politieke vraagstukken";

de hulpactie is overbodig geworden, aangezien van geloofsvervolgung niet meer gesproken kan worden. Aan het Comité, dat de arbeid voortzet, blyve opgedragen de rustige bestudering van de meest uitermate ingewikkelde problemen rondom het Russische vraagstuk.

De in gestencilde uitgaven zal getracht worden materiaal te verzamelen om onze mensen in de gelegenheid te stellen een rustig en overwogen oordeel te krygen over alle vraagstukken, die met het communisme samenhangen.

Een uitvloeisel van dit derde punt nu is het verschyner van dit Bulletin. Daarmede is ook bepaald de methode van ons werk: materiaal verzamelen voor onze lezers. Dat wil zeggen, dat wy niet uitsluitend contra stemmen doen horen. Integendeel - in dit Bulletin vindt men verschillende uitvoerige stukken uit de communistische pers overgenomen. Commentaar op communistische uitlatingen zoekt men niet op de eerste plaats in deze Bulletins. De bedoeling is: wat links en rechts om liden en boeken verspreid over dit vraagstuk wordt gezegd byeen te brengen, opdat de lezer zich een oordeel kan vormen over een zo belangryk probleem als het communistische.

Staat het Comité dan neutraal tegenover het communisme? Natuurlyk niet. Het Comité wenst meer te syn dan een trechter, waardoor "pro en contra" als volkomen gelyken worden doorgeslagen.

- Ons Comité staat volstrekt arwyan d tegenover het communisme, dat
- a. in zyn dialectisch-materialistische levens- en wereldbesouwing met elke godsdienst, ja, met elk idealisme in stryd moet komen;
 - b. een zodanige opvatting heeft van hedelyke begrippen, die onderworpen zouden zyn aan klasse-belangen, volgens communistische opvattingen, dat van waarachtige zedelykheid geen sprake meer kan zyn;
 - c. in zyn totalitaire staatsopvatting geen plaats meer heeft voor de geestelyke vryheid en voor de ontplooiing van individu en gemeenschap een gevaar is.

Zo gaat dan ons eerste Bulletin in zee. We staan aan het begin van de opbouw van ons werk, dat in de achter ons liggende jaren by veel tekortkomingen getracht heeft in het Nederlandse volk geheel te krygen voor het communistische gevaar. Dit gevaar is niet vermindert. Integendeel! Daarom blyft bezinning meer dan ooit nodig. Aan die bezinning wensen wy mede te werken.

Het Comité ter bestudering van maatschappelyke en politieke vraagstukken.

PRINCIPIELE VRAGEN

I DE GEESTELYKE BRONNEN VAN HET COMMUNISME

Mr. J.C.Baak heeft in zyn voortreffelyk boek: "De verhouding van den Russischen tot den West-Europeeschen mensch" de woorden "exclusief" en "inclusief" ingevoerd waar het gaat om de verschillende perioden van het totalitaire Sowjet-stelsel.

Op blz. 170 zegt hy: "Er is derhalve alle aanleiding te onderscheiden tusschen een exclusief en een inclusief totalitair regime; het eerste bestrydt alle andere levensverschynselen, die niet door het verengde bewustzyn van een fanatiek revolutionair worden aanvaard - het tweede viert aan verschillende levensverschynselen tot zekere graad de teugel, maar blijft ze aan de dictatuur en het politiegezag onderwerpen.

In overeenstemming hiermede zal ook de stryd voor het communisme in het buitenland gevoerd worden: ten tyde van het exclusieve regime door middel van opstand, staking, burgeroorlog - ten tyde van het inclusieve regime door volksfronten, progressieve en democratische politiek, deelneming aan een wereldvrede-organisatie.

Het inclusieve regime zal rekening houden met alle stromingen en partijen, die het in zyn stryd kunnen steunen; de volstrekte intransigentie heeft plaats gemaakt voor het uitzien naar bondgenoten. Wanneer de totalitaire Staat aldus Christelyke elementen duidt of zelfs aanvaardt, zal hy daarom nog niet het totalitaire karakter afleggen".

Deze woorden zyn de overweging dubbel waard.

Juist omdat wy in zo'n inclusieve periode thans leven. Zowel in de Sowjet-Unie als in ons eigen land. De feiten zyn slechts voor het grijpen.

Wy bepalen ons tot de geestelyke bronnen van het communisme, die tot de verhouding Christendom-Communisme.

In de polemiek tusschen "Op Korke Golf", het blad van het Nieuw-Konink, de heer J.H.Schepa, en de heer A.J.Koejemans, de redacteur van "De Waarheid", over de betekenis van het Paasfeest in het byzonder en de waarde van het Christelyk geloof in het algemeen, zegt A.J.Koejemans aan het slot van zyn artikel: "Waar Schepa schryft: 'Wanneer het ons alleen ging om aardse schatten en stoffelyke verrijking, wy zouden de Communistische Party Nederland in al haar felheid kunnen aanvaarden' - daar antwoorden wy: Laat ons de weg samen gaan zover wy kunnen."

Wat Mr.Baak aangaf als kenmerk voor de inclusieve periode: een uitzien naar bondgenoten wordt hier duidelyk gedemonstreerd. Koejemans weet dat de geestelyke grondslagen van het communisme zich niet verdragen met de grondslagen van het christelyk geloof, maar toch wil hy samenwerking waar het maar kan met hen, die op christelyk standpunt staan.-

In zyn mondeling debat met Ds. Buskes kwam hetzelfde duidelyk uit. Op Woensdag 28 Mei 1947 debatteerden Koejemans en Ds. Buskes over Christendom en Communisme. K. plaatste zich op het standpunt van het dialectisch-materialisme, waarbij dus aan het Christelyk geloof alle waarde voor de toekomst wordt ontzegd, maar sprak tegenover Ds.Buskes op de volgende manier: "Zulk een gesprek is met het Christendom, zoals Ds.Buskes dit brengt, mogelijk, niet met het Christendom, dat men nog altyd kan vinden in "Trouw" en in bepaalde R.K.kring..... Men kan als Ds.Buskes zakelyke bezwaren hebben tegen het communisme, maar in de stryd voor gerechtigheid en gerechtigheid reiken Ds. Buskes en spr. (= K.) elkaar de hand".

Dit is nu typisch inclusief.

Men stelle hier maar eens naast de uittaling van wylen Ko Beuzemaker, de voorzitter van de C.P.N. in de voor-oorlogse tyd. Ook toen een debat over Christendom en Communisme. En evenals nu met Da. Buskes. Maar de toon van Ko Beuzemaker was een geheel andere. Niet principieel anders. Ko Beuzemaker verwierp het Christelyk geloof evenzeer als Koejemans het nu doet. Maar de houding aangenomen tegenover het "Christendom van Da.B." is verschillend.

Voor de tweede wereldoorlog: "Daarom zeggen de Communisten; godsdienst is opium voor het volk. Dat geldt voor alle godsdienst. Ook indien deze zich in schyn tegen het kapitalisme richt en zegt het bestaande niet te aanvaarden, juist deze godsdienst is de gevaarlijkste opium voor het volk."

Het Christendom van Da. Buskes was dus volgens Ko Beuzemaker het gevaarlijkst.

Na de tweede wereldoorlog: "Zulk een gesprek is met het Christendom, zoals Da. Buskes dit brengt mogelijk".

Dat zegt nu Koejemans.

Wat is er nu veranderd? Het Christendom zoals Da. Buskes het brengt?

Is de principiele afwijzing van elke godsdienst, van de zyde van het communisme veranderd? Neen.

Slechts dit is het verschil: Vóór de wereldoorlog van 1939 leefde men in communistische kring in de exclusieve periode en ná de wereldoorlog in de inclusieve.

By volstrekte afwijzing van het Christelyk geloof zoekt men nu naar bondgenoten om een bepaalde politiek te verwezenlyken. Maar in zagen is het communisme daardoor niets veranderd.

Deze houding aangenomen in de inclusieve periode bleek ook duidelijk op het Communistisch Partycongres van 1946.

In de Beginselverklaring van de Communistische Party Nederland worden de geestelyke bronnen van het communisme als volgt aangegeven: De Communistische Party van Nederland, verdedigt en propageert het wetenschappelyk socialisme, gegrondvest op de leer van het dialectisch-materialisme van Marx en Engels, verrykt en verder ontwikkeld door Lenin en Stalin.

Zy past deze leer toe als revolutionaire methode om de werkykheid te doorgronden en te veranderen. Haar moraal wortelt in de wereldbeschouwing van het dialectisch-materialisme, dat wetenschappelyk onderzoek van natuur en maatschappy paart aan het streven naar sociale en geestelyke bevryding der mensheid".

Deze beginselverklaring is duidelyk. Hiermede verdraagt zich het Christelyk geloof niet.

Op het Partycongres dat in Januari 1946 te Amsterdam werd gehouden, heeft F. Baruch deze beginselverklaring verdedigd en speciaal over deze punten het volgende gezegd: "In dit hoofdstuk van onze beginselverklaring wordt gezegd, dat onze moraal wortelt in de wereldbeschouwing van het dialectisch-materialisme. En dit is een zaak, die sommigen van onze vrienden buiten de party wantrouwend maakt.

Wy willen hun onze wereldbeschouwing niet ondringen, maar de ervaring heeft ons geleerd, dat zy juist is.

Zy wordt dialectisch genoemd, omdat haar methode van onderzoek de dialectiek is en haar verklaring, haar theorie van de natuurverschynselen materialistisch.

De dialectische methode verkondigt o.m. de opvatting, dat geen enkel ontwikkelingsproces in natuur en maatschappy een eenvoudige herhaling

van vroegere processen is, maar als een beweging in opwaartse lyn van het eenvoudige naar het ingewikkelde, van het lagere naar het hogere beschouwd moet worden.

En de materialistische theorie, toegepast op ons maatschappelyk leven verdedigt de stelling, dat de bron van alle nieuwe maatschappelyke ideeën, politieke opvattingen en instellingen gezocht moet worden in de voorwaarden van ons maatschappelyk zyn. Zy is van mening, dat alle maatschappelyke ideeën en opvattingen niets anders zyn dan een weerspiegeling van bepaalde maatschappelyke omstandigheden.

Onze wereldbeschouwing is in haar diepste wezen optimistisch. Lenin heeft in een van zyn grote werken de stelling verdedigd, dat de mensheid door haar wetenschap de volledige kennis van de wetten der natuur en daarmee de heerschappy over deze wetten meer en meer nadert.

In tegenstelling tot sommige burgerlyke geleerden verkondigen wy de opvatting, dat aan de kennis der mensheid geen grenzen zyn gesteld". (blz. 49.50 "Wat wy willen")

Ook uit deze toelichting blykt, dat principiël niets is gewyzigd. In de exclusieve periode volgde hieruit felle stryd tegen de godsdienst, die o.a. bloek uit het opnemen in het Verkiezingsprogram-1933 der Communistische Party Holland van de volgende passus: "Verbod van godsdienstonderwys in de scholen aan leerlingen beneden 18 jaar". Een felle campagne werd gevoerd en door de party en door de Communistische Jeugd Bond tegen de godsdienst. Men denke slechts aan "De Proletarische Vrydenker"; aan artikelen in "De Tribune" en "Maas-echo", aan caricaturen in de verschillende communistische bladen tegen de Kerk niet alleen - dat is tot daar aan toe - maar tegen God en de figuur van Christus zelf, daarmee het essentiële van elke godsdienst aantastend.

Nu de inclusieve periode is aangebroken, vindt men van deze uitnigingen in de communistische pers geen woord en geen letter. Deze periode brengt mede het zoeken van bondgenoten.

Daarom zegt ook Baruch op het Partycongres, nadat hy de bovenstaande verdediging gegeven heeft van de passus over de geestelyke bronnen van het Communisme: "En hier is het punt (in de afschuw van fascisme, nationaal-socialisme en kapitalismq nl.) waar wy en de godsdienstige werkers in ons land elkaar kunnen vinden. Ook zy verafschuwen de moraal van het geld, ook zy verfoeien het kapitalisme. Ook zy geloven, dat slechts het socialisme rodding kan brengen voor de mensheid. Wy respecteren hen en wy respecteren hun gebruiken. Dat alles spreekt voor ons vanzelf, want zou het niet een misdaad zyn aan ons eigen ideaal, wanneer wy ook maar een enkele eerlyke stryder voor het Socialisme uit onze ryen zouden weren?"

Maar wy zeggen hun ook openhartig, dat wy vast blyven houden aan onze eigen wereldbeschouwing." (blz. 51.)

Ook de Statuten van de Communistische Party Nederland hebben in artikel 4 een bewys geleverd van de inclusieve periode. Immers sub b. schryven zy voor: "Godsdienstige personen kunnen lid van de party zyn. De Party eerbiedigt hun godsdienstige overtuiging en laat hen vry in kerkbezoek. Zy verwacht van hen evenals van alle leden van de party, dat zy de partybesluiten halpon uitvoeren en in de party geen propaganda tegen de ideologische beginselen der Party voeren".

De stelling van Mr. Baak is hiermede wel duidelyk bewezen. Wie dus meent te kunnen spreken van een principiële omwending van het

communistsch beginsel is er volkomen naast. En men bedenke dat deze inclusieve periode waarin zoveel gesproken wordt over vryheid en bondgenootschap, indien dit in het belang der communistische beweging is, omslaat in een exclusieve periode.

Boven alles: het totalitaire stelsel blyft volkomen gehandhaafd. En met Mr. Baak moet gezegd worden: "De Christelyke vryheid betekent in zichzelf een doorbreking, niet een aanpassing aan de totalitaire staat". (blz. 176.)

-.-.-.-.-

II CHRISTENDOM EN COMMUNISME

Er is over dit onderwerp reeds veel geschreven en gesproken. Thans heeft de hoofdredacteur van "De Waarheid" en communistisch lid Kamerlid, de heer A.J. Koejemans, de volstrekte onverenigbaarheid van Christendom en Communisme zo scherp en duidelyk aangegeven, dat het onzerzyds niet te verbeteren is. Men merke op, dat niet een ondergeschikt lid van de P.N., maar niemand minder dan de hoofdredacteur van de krant dit artikel schryft. Trouwens dit artikel ligt geheel in de lyn van de aangegeven geestelyke bronnen van het communisme. Wy laten de beide artikelen van A.J.K. - voorzover ze betrekking hebben op de verhouding van Christendom en communisme - volgen.

In "De Waarheid" van 5 April 1947, aan de vooravond van het Paasfeest, schreef A.J.K. onder de titel: "De levenden en de doden": "Heeft het Paasfeest een boodschap voor ons, voor de strydende arbeidersbeweging?"

Voor de Joden is Pasen de verlossing uit de verdrukking in het land der Pharao's. Voor de Christenen is het de ontsnapping aan het graf. Elke grote godsdienst, reactie als deze is op het lyden van de mens en zyn hunkering naar een beter leven, kent dit moment van bevryding. In welke legenden of symbolen men ook sprak, altyd was er dit besef, dat er ergens een uitweg moest zyn. Ergens moest er een vertroostende zekerheid bestaan. Ergens, men wist niet waar....

Men kende niet het wilde spel der maatschappelyke krachten, noch minder hun wetten. Men te beheersen leek geheel en al onmogelyk. En men droomde het bevallig sprookje van het Paasverhaal, waarin het leven triomfeert over de dood. Wat zoekt gy de levenden by de doden?

Eerst eeuwen later zouden Marx en Engels ontdekken welke wetten de samenleving beheersen en langzaam zou de mens die wetten leren hanteren. Wat oude volken en godsdiensten nog slechts vaag en symbolisch konden aanduiden, werd nu tastbare werkelykheid.

"Wy willen hier op aarde reeds het hemelryk oprichten", dichte Heinrich Heine al. Doch het waren Marx en Engels, die de droom maakten tot een weten, de utopie tot een wetenschap en die wetenschap gebruikten tot een daad der maatschappelyke verandering. De dood werd overwonnen op het oogenblik, waarop de mens niet langer de speelbal was van de natuur en van zyn maatschappelyke omgeving, maar beide in steeds toenemende mate leerde beheersen.

Het jonge arbeidersvolk leerde by Marx en Engels, dat het het leven in eigen handen draagt. Het leerde zich bewust te zyn van zyn kracht, van zyn betekenis en zyn roeping. Het leerde zelf in dit leven en op deze aarde de weg te banen naar een schoner en gelukkiger leven. De opstanding werd zyn ontwaking tot zelfbewustheid, tot organisatie en tot stryd.

Pasen begint op het kerkhof. De wanhopige mens dwaalt tussen de graven en hy hoort de stem: wat zoekt gy de levenden by de doden? Dat is de

Paas-

boodschap, die ook wy verstaan.

In onze dagen, na de tweede wereldoorlog, is de oude kapitalistische wereld geworden als één groot kerkhof, vol gepleisterde graven en stinkende kuilen, bevolkt met spookseels en skeletten van een rottend verleden. Was er ooit een tyd, dat de mensheid hartstochtelyker zocht te ontsnappen aan dit dodenland, nadat zy de kruisweg van de fascistische oorlog was gegaan?

Socialisme haalde het Paasprookje uit de hemel en bracht het naar de aarde tot geluk van alle mensen. Want in het socialisme ligt de verlossing die de mensheid sinds duizenden jaren zocht.

Maar zoekt de uitweg niet by de doden, ook al omhangen zy hun kale botten met een rode lap.

Stalin zei het zo: "Men moet zich niet oriënteren op de lagen van de maatschappy, die zich niet verder ontwikkelen, al zyn zy ook op het huidige oogenblik een overheersende kracht, maar op de lagen, die zich ontwikkelen, die een toekomst hebben, al zyn zy op het huidige oogenblik een overheersende kracht."

Met die gedachte heeft de arbeidersbeweging de Paasboodschap tot een levende kracht gemaakt, die de maatschappy kan veranderen."

Tot zover het Paasartikel van A.J.K., waarin wy enkele passages onderstreepten.

Tegen dit artikel kwamen bezwaren in, zowel van buiten als van binnen de party. Het 2e Kamerlid, de heer J.H. Scheps, schreef in zyn blad "Op Korte Golf" van 12 April 1947 een uitnemend artikel, waarin hy de kloof tussen deze Paasbeschouwing en de Christelyke geloofsopvatting scherp aangaf.

A. J. Koejemans is op de critiek teruggekomen in "De Waarheid" van 7 Mei 1947. Nog duidelyker blykt uit dit tweede artikel welk een principieel verschil er is tussen Christendom en Communisme.

Ook dit artikel vindt - wat het essentiële betreft - hier een plaats.

Uit de leerschool der marxistische wysbegeerte
De mensen en hun schuldbesef

..... Waaruit sproot en spruit nog steeds dit schuldbesef voort? Vindt het zyn oorzaak buiten de wereld der materiële dingen, moeten wy het terugvoeren op de zondeval in het paradys of kan de wetenschap ons helpen de oorsprong er van op te sporen? Wy menen dat dit laatste het geval is.

Neem het geval van onzen Christen-socialist. Hy heeft de ellende van onze maatschappy leren kennen. Hy is bezield met het vurige verlangen de omstandigheden, waaronder de meerderheid van het volk leeft, te veranderen, maar hy beseft hoe ontoereikend zyn krachten zyn. Hy is, zoals wy allen, een product van deze kapitalistische maatschappy, opgevoed in haar moraal, uitgerust met haar wetenschap. Dagelyks ondervindt hy de ontoereikendheid van zyn krachten om de grote idealen te verwezenlyken, die hy zich heeft gesteld. Daar zyn ook de natuurdriften, "onze boze wil", zoals Scheps ze noemt. De mens heeft die driften nog niet volledig onder controle kunnen krygen. Hoe meer zyn geestelyke ontwikkeling voortschreed, des te groter werd de spanning tussen zyn "intellect" en zyn "natuur". Het is juist de ontoereikendheid van zyn krachten, die hem die de natuurdriften op zyn dadendrang leggen, die het schuldgevoel by hem doet ontstaan. Hy voelt zich "schuldig" tegenover zichzelf en tegenover zyn omgeving en zyn volk. Zo is het niet alleen met een enkel individu

gesteld; zo was het in de ontwikkeling van alle volken. Klein voelde zich de mens tegenover de geweldige krachten van de natuur, hoezeer wist hy zichzelf ten prooi aan zyn driften. Zy wierpen zyn beste plannen steeds weer overhoop. Hy kende niet zyn eigen natuur, noch kende hy de krachten, die de hem omringende wereld bewogen. De natuurwetten waren hem vreemd, de wetten die de maatschappelyke ontwikkeling bewegen, waren hem onbekend. Met zyn verstand schiep hy de zedelyke normen, die zyn maatschappelyk leven moesten ordenen. Doch de materiële krachten in en buiten hem doorkruisten deze telkens en telkens weer. Die tegenstellingen moeten wel als de voornaamste oorsaak van het schuldbesef en daarmee van de godsdienst worden gezien. Alles wat men in dit leven niet kon beheersen, alle benauwdheid, die men van al die onbekende machten onderging, al het verlangen naar een volledige ontplooiing van de maatschappelyk gegroeide zedelyke normen, al het zoeken naar een tlyvend houvast in de verbysterende wisseling van alle dingen, projecteerde men als het ware tegen het reusachtige scherm van de eeuwigheid. Zo verstaan wy ook het christendom; het kon tot een maatschappelyke kracht worden, doordat het in zyn symbolisch verhaal dit verlangen der mensheid naar "verlossing uit de zonde" treffend vertolkte. Maar zyn kracht was tegelykertyd zyn zwakte. Juist omdat het, als elke godsdienst, geboren was uit de onbekendheid van de mens met de wetten van natuur en maatschappelyk, kon het geen werkelyke "verlossing" brengen uit de benardheid waarin het mensdom zich bevond.

Naarmate de mensheid leerde, wat werkelyk zyn leven bewoog, naarmate hy zyn eigen ik als een natuurprodukt leerde kennen en de wetten van het leven en maatschappelyk leerde beheersen, moest ook het schuldbesef afnemen. Niet in gelyke mate, want de macht der gewoonte is groot en de gewoonten der mensen veranderen heel wat trager dan hun maatschappelyke omstandigheden. Vandaar dat in een tyd waarin de wetenschap doorklinkt tot in de diepste diepten van de stof en de geest en het Marxisme in de praktijk van de Sowjet-Unie zyn bekwaamheid bewys tot beheersing van de maatschappelyke krachten, schuld en boete en geddelyke verlossing het leven van vele mensen blijven beheersen..... Een maatschappelyk, die alle voorwaarden biedt voor den individuelen mens, om in zyn gaven van hart en verstand te ontplooiën, waarin de mens niet langer de speelbal is van blinde krachten, maar als heerser over de natuur en de gemeenschap verschynt, heeft de grondslag voor het "schuldbesef" zelve weggenomen. Zy kan aan de mensheid en aan ieder individu die vrede schenken, die thans nog aller verstand te boven gaat.

Dat is uiteraard geen zaak, die van vandaag op morgen zyn beslag krygt. Niemand zal willen beweren, dat de natuurdriften in de Sowjet-Unie b.v. niet meer van belang zyn in het menschenleven. Onze tegenstanders zullen gaarne uit feiten uit de Sowjet-Unie een bewys voor hun stelling, dat de mens "van nature" slecht en zondig is. Uitgaande van onze redenering zou men echter moeten zeggen: juist uit het feit, dat in de Sowjet-Unie nog een godsdienstig leven bestaat, blykt, dat een overwinnen van dit schuldbesef al even moeilik is als het uitroeiën van de wortels van het kapitalisme".

A.J. Koejemans wordt niet moe om de tegenstelling tussen Christendom en communisme duidelyk te stellen. Wy kunnen hem daar alleen maar dankbaar voor zyn. Aan verdoezeling hebben wy niets. Zo schryft A.J.K. in "De Waarheid" van 22 Mei 1947 over de duivel. En we knippen het volgende stuk er uit (een enkele onderstreping is van ons): "Zo kunnen zy (= de arbeiders) ook de "eeuwigheidsduur" van het christelyk geloof niet

aanvaarden, wel wetend, dat waar dit een aanvang nam, het ook eenmaal een einde zal nemen, om over te gaan in een hoger en beter begrip van het-geen de wereld en het leven beweegt..... Zo bevat ieder ding behalve "zichzelf" ook zijn "tegendeel", de bevestiging en de ontkenning, "God" en de "duivel" en de strijd tussen beiden eindigt met de overwinning van een nieuwe vorm: het socialisme in de maatschappij, het kuiken in het ei, enz."

III HET DEBAT DS. BUSKES - KOEJEMANS.

In het Concertgebouw te Amsterdam werd op 28 Mei een debatvergadering gehouden tussen Ds. Buskes en de heer Koejemans A.J., hoofdredacteur van "de Waarheid" over de verhouding van Christendom en communisme. Dit debat in 1947 gehouden, roept herinneringen op aan de voor-oorlogse tijd. Op Vrijdag 26 Oct. 1934 debatteerde Ds. Buskes in hetzelfde gebouw met wijlen Ko Beuzemaker, de toenmalige voorzitter van de Communistische Partij over het onderwerp: "Christus of Lenin".

Uit de stellingen van Ko Beuzemaker, door Ds. B. gepubliceerd in zijn boek "Het eiland, de stad en het Koninkrijk" nemen we enkele markante passages over (blz. 134 - 136):

Uit Stelling I: "De godsdienst is een soort geestelijke druk, die overal op de volksmassa's drukt, die door eeuwigen arbeid voor anderen, door nood en vereenzaming neergedruwd worden. De godsdienst is opium voor het volk. De godsdienst is een soort geestelijke beneveling, waarin de slaven van het kapitaal hun menschzijn en hun aanspraak op een menschwaardig bestaan verdrinken".

Uit Stelling II: "De communisten eischen, dat de godsdienst privaatzak tegenover de staat" is.

Uit Stelling IV: "Het Marxisme is materialisme, maar het is dialectisch materialisme. Het zegt: men moet in staat zijn, zich van den godsdienst te bevrijden en daarom moet men den oorsprong van het geloof bij de massa's materialistisch verklaren".

Uit Stelling V: "De communisten verklaren, dat zij niet aan God geloven, want zij weten zeer goed, dat de geestelijkheid, de grondbezitters en de bourgeoisie in naam van God spreken om hun uitbuitersbelangen te beschermen..... De communisten ontkennen iedere zedelijkheid, die uit bovennatuurlijke, klassenloze begrippen afgeleid wordt. De communisten verklaren, dat hun zedelijkheid volkomen aan de belangen van den proletarischen klassenstrijd ondergeschikt is. De communisten leiden de moraalbegrippen uit de belangen van den proletarischen klassenstrijd af".

Dit was volstrekt duidelijke taal.

Na de tweede wereldoorlog is een dergelijke discussie dan herhaald. Wij nemen integraal op, wat Ds. J.J. Buskes op 28 Mei 1947 heeft gezegd, zoals dat afgedrukt staat in "Tijd en Taak" van 7 en 14 Juni 1947.

I

Bijna dertien jaar geleden werd hier, in het Concertgebouw, een discussieavond gehouden. Sprekers waren Ko Beuzemaker en mijn persoon. Het onderwerp was: Lenin of Christus!

In de strijd tegen het nationaal-socialisme is Beuzemaker gevallen. Nu wij vanavond weer samen zijn om met elkander te spreken over christendom en communisme, kan ik niet nalaten aan het begin van onze discussie Beuzemaker te gedenken.

In de stryd tegen het nationaal-socialisme stonden de christenen en de communisten naast elkander, verbonden in het éne besef, dat het nationaal-socialisme een bedreiging van de menselykheid was, in het éne verlangen, na de bevryding een nieuwe wereld op te bouwen.

Braman, die lid was van de communistische party, schreef kort voordat hy in de stryd tegen de Japanners sneuvelde aan een van zyn vrienden: "Vergeet nooit, dat het lot van de mens slechts één leven geeft, waarin hy kan leven en werken voor de mensheid. Naar myn meening is er geen groter misdaad denkbaar dan de wereld te verlocchenen. Als er iets met één van ons mocht gebeuren, zeg dan niet: het is afgelopen, want wy hebben beiden geleefd voor één doel. Mocht een van ons uit werk moeten laten liggen, voor het klaar is, laat de ander het dan meedragen en het afmaken. Wat er ook gebeurt, ga door met te leven, er staan nog zoveel jaren van prachtig werk voor ons open".

En een jonge vriend van my, die Christen was en voor de St. Bavo in Harlem gefusilleerd werd, schreef aan zyn meisje: "Het maakt niet uit, of wy gefusilleerd worden, indien wy maar weten, dat de stryd voor de gerechtigheid, ook na de bevryding tot het einddoel zal worden voortgezet. Christen en communist".

Christendom en communisme! Twee wereldbewegingen, die in onderscheiding van elkander met deze pretentie in de wereld staan, dat zy voor de wereld en haar toekomst het beslissende woord spreken.

Hoe staan deze twee teenover elkander?
Dat is het onderwerp van deze avond.

Er zyn op het oogenblik in de wereld ontelbaar velen, die het communisme zonder meer verworpen omdat zy het beschouwen als een nog veel groter gevaar dan het nationaal-socialisme. Denkt U maar aan de Vastenbrief van het Episcopaat, waarom zetten deze ontelbaar velen alle krachten in tot de opbouw van een saaneengesloten front tegen het communisme, onder de leiding van Amerika. Dan wordt het alternatief: Amerikaans kapitalisme of Russisch communisme. Dat alternatief wys ik onvoorwaardelyk af. Ik doe dat, omdat ik het ik zichzelf een noodlottig en onaanvaardbaar alternatief vind. Ik doe dat niet minder, wanneer ik er aan denk wat dit alternatief in een nieuwe wereldoorlog voor de mensheid betekent.

In het Russische communisme zit bovendien iets, dat my als christen toespreekt, dat is zyn doelstelling: het socialisme! In de "Grondwet van de Unie van Social.Sovj.Republieken" lees ik (art.4): "De economische basis der U.S.S.R. vormen: het socialistisch systeem van de economie en de socialistische eigendom van de werktuigen en middelen van de productie, van de afschaffing van particulier eigendom van werktuigen en middelen van de productie en de afschaffing van de uitbuiting van de ene mens door de andere".

Op dit grondwetsartikel zeg ik als Christen met heel myn hart: ja! Maar wat ligt er dan toch anderzyds opgesloten in het communisme, dat het my onmogelyk maakt, communist te zyn en my te scharen in de ryen van de C.F.N.?

Volgens de communisten is het niet onmogelyk en zy wekken my en myn mede-christenen by voortduur op de beslissende stap te doen. De C.F.N. zegt in haar beginselverklaring: "Godsdienstige personen kunnen lid van de party zyn."

Het zou inderdaad van zeer ver strekkende betekenis zyn, wanneer wy als Christenen met heel ons hart ja konden zeggen tegen het communisme, tegen het grote levenswerk van Lenin en Stalin!

Waarom doen wy het niet, ook wy niet, die niet minder fel dan de

communisten de kapitalistiese maatschappij haten en niet minder hartstoe-
telijk dan zy het socialisme willen? Waarom zeggen wy naar onze diepste
overtuiging: neen, het is onmogelyk?

Er is iets in het communisme - en het behoort tot het ware, het
communisme - dat my toespreekt; het socialisme! Er is echter ook iets in
het communisme - en het behoort evenzeer tot het ware van het socialisme -
dat voor my onaanvaardbaar is, sterker: dat naar myn overtuiging een
dreiging van het socialisme betekent. Dat is de levens- en werelddescrip-
wing van het communisme.

De beginselverklaring van de C.P.N. spreekt over de werelddescrip-
wing van het dialectisch materialisme als haar werelddescrip-
wing.

Nu moeten wy scherp onderscheiden. Wanneer de communisten het dialec-
tisch materialisme gebruiken als een methode - een werkhypothese om de
wereld te begrypen en te veranderen, heb ik geen bezwaren. Maar als
men heegt in zyn boekje "De christelyke betekenis van Karl Marx" te
bewezen, dat het dialectisch materialisme als methode van de
wereldbescrip-
wing van het maatschappelyk gebeuren ook een voor Christenen zeer
geschikte methode is. Wanneer de communisten deze methode, dit dialectisch
materialisme, verabsoluteeren en tot levens- en werelddescrip-
wing proclameren, zeggen wy echter onvoorwaardelyk nee!
Dat doen ze.

Op het Congres van de C.P.N. (Januari 1946) zei Baruch: "Wy
ze vrienden buiten de party onze werelddescrip-
wing niet opdringende, want
de ervaring heeft ons geleerd dat zy juist is."

Aan het dialectisch materialisme als levens- en werelddescrip-
wing de namen verbonden van Stalin, Lenin en Marx. Het gaat dus niet om
de vraag of er in het Marxisme en Leninisme waarheidsaankers
sloten - die erken ik, geen socialist zal Marx kennen en
maar om de vraag, of het Marxisme als levens- en werelddescrip-
wing aanvaardbaar is.

De voorloper van Marx was Hegel; de filosoof, die alle levens- en
geestesvragen herleidt tot de geest. De geschiedenis is de geschiedenis
van de geest, die zich belichaamt in de materie.

Toen kwam Marx. Hy keerde de filosofie van Hegel onder-
werpende zette Hegel op zyn kop; de filosoof, die alle levens- en
geestesvragen herleidt tot de materie. De geschiedenis is de geschiedenis
van de economische verhoudingen, die het geestelyke te ver-
geestelyke inzichten en overtuigingen zyn niet anders dan een
uitdrukking van maatschappelyke verhoudingen. Het zyn bepaalt het bewustzijn.

Als reactie op het idealisme is dit Marxisme niet alleen begrypelyk,
maar ook gerechtvaardigd. Als reactie ook op een Christendom, dat door die
idealisme gelyk was geschakeld en leerde, dat geloof in God een keuze voor
de geest boven en tegen de materie betekent en diensengevolge een reac-
tionaire macht werd; opium voor het volk!

Deze begrypelyke en gerechtvaardigde reactie wordt nu echter door de
communisten verabsoluteerd. Wanneer Lenin de opvatting van Heraclitus be-
spreekt, volgens wien de wereld de eenheid van alles is, door geen god-
heid geschapen, maar zy was, zy is en zy zal zyn een eeuwig vuur, wettig
ontvlammend en wetmatig uitdovend, zegt Lenin: "Een zeer goede uiteen-
zetting van het dialectisch materialisme"

De stoffelyke wereld, waartoe wy zelf behoren, is het enig werkelyke.
De materie is niet een product van de geest, maar de geest is het hoogste
product van de materie. Deze dialectiese werelddescrip-
wing brengt bepaal-
de consequenties met zich mee: De eerste is: de loochening van God en de
betryding van de godsdienst.

Lenin noemde God eens "de aartsvyand van de communistische maatschappij" en toen Maxim Gorki een artikel schreef, waarin heel zwak goddienstige aspiraties meespraken, schreef Lenin: "Iedere idee van Iederen God, ja zelfs ieder koketteren met zo'n gedachte is een onuitsprekelyke gemeenheid, de gevaarlykste en infaamste infectie".

Beuzemaker getuigt: "Godsdienst is opium voor het volk". Dat geldt voor alle godsdienst. Ook, indien deze zich in schyn tegen het kapitalisme richt en zegt het bestaande niet te aanvaarden. Juist deze godsdienst is het gevaarlykste opium voor het volk".

Verborg schryft: "De opheffing van de godsdienst als het ingebeelde geluk van het volk is de voorwaarde voor zyn werkelyk geluk". "Thans in Europa en Rusland is elke verontschuldiging of rechtvaardiging van de idee van God, zelfs de meest verfynde, de best bedoelde, een rechtvaardiging van de reactie".

En Knuttel schryft in "Politiek en Cultuur" van October 1946: "De communistische theorie verwerpt elke vorm van godsdienst. Wy zullen doorgegaan onze levensbeschouwing tegenover de godsdienstige te propageeren".

De tweede consequentie is, dat de mens, door God geloofend wordt en dus elke religieuze en supra-empirische relatie ontbreekt, enkel als natuurwezen en maatschappelyk wezen wordt beschoofd.

De derde, dat de tegenstelling der klassen en de klassenstryd de enige belangryke en alles beheersende factor in de geschiedenis der mensheid vormen. Alles wordt door deze tegenstelling en deze stryd en het resultaat van deze stryd bepaald. Alles!

De vierde, dat de ethiek een klasse-ethiek wordt. Er zyn geen absolute normen, die gelden voor allen. De beginselverklaring van de C.P.N. zegt, dat de moraal van de C.P.N. wortelt in de wereldbeschouwing van het dialectisch materialisme. De moraal van de C.P.N. is klasse-moraal in de volstrekte zin van het woord. De zedelykheid wordt afgeleid uit het belang van het proletariaat. Omdat de overwinning van het proletariaat onvermydelyk is, is zy zedelyk juist.

Van Lenin zyn de woorden: "Wy loochenen alle zedelykheid, die afkomstig is van buiten menselyke en buiten de klassenbegrippen staande voorstellingen. Naar onze mening is de zedelykheid geheel ondergeschikt aan de belangen van de klassenstryd. Zedelyk is alles wat bevorderlyk is voor de vernietiging van de oude maatschappij en dienstig voor de eerbijding van het proletariaat."

Dit is in principe de opheffing van de zedelykheid. De betekenis van het zedelyke bestaat onder meer hierin, dat het nooit uit belang, welk ook kan worden afgeleid. De ethiek van de C.P.N. is utilitistisch. Het doel heiligt de middelen. Niet de klassenstryd wordt onderworpen aan de eis der gerechtigheid, maar de gerechtigheid aan de eis van de klassenstryd. Van een zedelykheid, die door het gebod Gods bepaald wordt, is geen sprake. God en kwaad kunnen niet alleen stuivertje wisselen, maar doen het ook inderdaad. Carr in zyn boekje "De invloed van de Sovjet op het Westen" zegt: "De Franse revolutionnaires hadden de leus aangenomen: Salus populi suprema lex, Plechanow, De Russische Marxist, was logisch en consequent, toen hy dit veranderde in: Salus revolutionis suprema lex. De revolutie was de voltrekking van het historisch proces. Alles wat de geschiedenis hielp zich te voltrekken was goed. De ethica kon geen andere grondslag en geen andere betekenis hebben. Evenals andere totalitaire filosofieën neigt het bolsjewisme er toe de middelen door het doel te rechtvaardigen. Als het doel absoluut is, kan niets wat het doel dient moreel veroordeeld worden".

In principe betekent dit een volstrekt relativisme t.o.v. de zedelykheid. Ik zeg: in principe. In de practyk is het anders. Volgens logische redenering behoort de Marxist zich met geen andere motieven op te

houden dan met die van wat nodig en nuttig is voor de revolutie. Maar in de practyk deed Marx een beroep op besef van menselykheid en gerechtigheid. En zo is het met alle communistische literatuur.

II

Het dialectisch materialisme als levens- en wereldbeskouwing met de door my genoemde consequensies is naak myn oortuiging een bedreiging van het socialisme, omdat het een bedreiging van de mens is. Dit betekend, dat het communisme een beweging is, die in zichzelf verdeeld is en zich daarom in bepaald opzicht tegen zichzelf keert. Dit geldt ook voor het Marxisme. Marx was een profet. Hy was een Jood. Ik zeg dit op een andere toon, dan waarmee de Vastenbrief over de Jood Marx spreek. Ik zeg het met eerbied en waardering. Het zedelyk pathos van het Jodendom is Marx niet vreemd. Op de achtergrond van zyn levenswerk staan de profeten van die oude Israél, die het stoffelyke nooit gemaacht hebben. Jesaja en Jeremia, met hun fel protest teen het maatschappelyk onrecht in haren tyd. Marx pleit met oortuiging voor recht en menselykheid en het is die menselykheid, die in die tyd van die profeten doorgloed van zyn innerlyk verzet teen het menselike onrecht. Maar Marx was ook een kind van zyn tyd. "Das Kapital" was een tyd, in gedachten vervat, een levens- en wereldbeskouwing, die tydens die negentiende eeus is en voor het grootste gedeelte te danken aan die burgerlyke wereld, die zyn grootste teenstander was en die hy teenstande haat heeft. Heel kras gezegd; de dialectisch materialistiese beskouwing, die in die tyd van die profeten vereerd word, heeft met socialisme eendelyk niets te maken en kan nie sien goed burgerlyk kapitalisties.

Om een beeld van Ragaz te gebruik en ontloos van zyn tyd, kan ik sê: "Van Christus tot Marx, van Marx tot Christus" (bis). Die tyd van die Jodendom heeft by die nuwe hemel die oude aarde gevoegd. Die tyd van die Christendom heeft by die nuwe aarde die oude hemel gevoegd. Die tyd van die Marxisme heeft by die nuwe aarde die oude hemel gevoegd. Het is die tyd van die nuwe wereld, tegelykertyd voor een wereldbeskouwing, die die tyd van die nuwe wereld past, maar veel beter by die oude wereld, die hulle beskouwing bestrydt.

Dat Marx die arbeiders tot die stryd gewekt en aansengesloten heeft, is seker nie te danken aan zyn levens- en wereldbeskouwing. Indien dat het geval was, zouden socialisme en atheisme synoniemen zyn en moet geen socialist ons als Christenen oproep, socialist te word, of hy moet by by sê: een socialist in die waren zin van die woord is een ataat, gooi daarom Uw geloof in God overboord.

Wat ik van Marx zeg, geldt ook voor het communisme. Communisme betekend verlangens naak en stryd voor gerechtigheid en menselykheid in die maatschappelyke leuen. Myn hart en myn hoofd zeggen er ja op.

Maar het communisme betekend ook het dialectisch materialisme als levens- en wereldbeskouwing. Myn hart en myn hoofd zeggen er evsn oortuig neen op. Omdat het dialectisch materialisme die gerechtigheid en die menselykheid in principe ontken.

Het verheugt my, dat men in communistiese kring iets meer besef krygt voor die problematiek, getuige het Sovjet-humanisme, waarover Frits Lieb zulke belangryke mededelingen gedaen heeft, getuige ook die discussie tussen Theun de Vries en Wolda in "Politiek en Cultuur" over "Marx' opvatting van die mens", maar men verstaat nog in die geheel nie, dat die oorsprong van die problematiek ligt in die levens- en wereldbeskouwing, die men propageert.

Die gevolgen van dit nie verstaan zyn noodlottig, omdat zy evsn zoveel bedreigings zyn van het socialisme.

Het kommunisme overschat zichzelf. Omdat het God loochent en de klassenstryd - die ik aanvaard - ziet als het een en al, meent het, dat het antwoord geeft op alle vragen van het leven, ook op de laatste. Wy, Christenen, viere Kerstfeest en Paasfeest; de geboorte en de opstanding van Jezus Christus, die wy belyden als onze Heer, omdat God in Hem zich aan ons openbaart en ons Zyn beloften en geboden geeft.

Koejemans schryft in "De Waarheid" een Kerst-artikel: "Het Marxisme heeft het christendom weer op zyn paden gezet en wat tweeduizend jaar geleden niet meer dan een hartstochtelyke wensdroom was, binnin het bereik van onze handen gebrach. De gedachte der herders - een nieuwe wereld, waarin liefde zou gelden als het hoogste gebod - lag nog als een kindeke in de kribbe. Maar het kind is man geworden. Het kind van Betlehem werd de onweersaanbare reus van het socialisme".

Tegen Pasen volgt een Paas-artikel: "Het socialisme haalde het Paas-
sprake uit de hemel en bracht het naar de aarde, tot geluk van alle mens-
se. Want in het socialisme ligt de verlossing, die de mensheid sinds
duizenden jaren zocht". "Waar het werkend volk de weg van Marx en Engels
ging, triumpfeert het leven. Daar viert men een grote wetenskapelyke o-
verwinning. Men vond er een duchtig middel tegen de kanker. Niet alleen
figuurlyk, ook letterlyk overwon men er de dood". "De dood werd overwon-
nen op het oogenblik, waarop de mens niet langer de speelbal was van de
natuur en van zyn maatschappelyke omgaving, maar beide in steeds toene-
mende mate leerde beheersen".

Koejemans heeft niets van Kerstmis en Pasen begrepen. Heeft hy het
wel, dan maakt hy zich schuldig aan een noodlottige overschatting van het
socialisme. Het is waanzin, dat wy mens en natuur en maatschappij
leerden beheersen, de dood overwonnen. Dit is een gruwelyke overschat-
ting van de wetenschap, aan welke de opvatting ten grondslag ligt, die
Baruch aldus omschryft: "dat aan de kennis der mensheid geen grenzen zyn
gesteld".

Zie, dit is het dodelyke gevaar voor elke levensbeskouing, die
het einde der historie in de historie zelf zoekt. Dan kan alleen gebeu-
ren door het feit van de sterfelykheid, waar ook het meest duchtige we-
pen tegen de kanker niets aan verandert, over het hoofd te zien. Dan ont-
staat de dwaalleer, dat iets volmaakt kan worden opgebouwd in een wereld,
welke van nature vergankelyk en niet volmaakt is. Deze dwaalleer maakt
afgodische en totalitaire aanspraken.

Socialisme betekent veel, maar niet alles. Het is niet meer dan een
maatschappelyke ordening, die ruimte schep voor menselyk samenleven.
Marx heeft dat geweten, toen hy zei, dat, als het socialisme gekomen is,
de geschiedenis van de mens pas waarlyk beginnen gaat. Maar dan komen ook
de vragen aan de orde, waarop het socialisme geen antwoord geeft, wel
Kerstmis en Pasen!

Omdat het kommunisme zichzelf overschat, kent het niet de reserve,
die het Christendom tegenover zichzelf heeft, durft het zonder voorbehoud
de wereldregeling en de leiding over miljoenen in handen te nemen. Het
beheerst immers de natuur en de maatschappij. Het weet van geen grenzen.

De wereld moet geroeerd worden. Maar wat een verantwoordelykheid.
Aanvaarden wy die zonder reserves? Zyn er geen grenzen voor ons handelen?
Het kommunisme denkt zyn idee tot de laatste consequentie door. Zonder
God, zonder geloof, zonder vergeving. En het handelt dienovereenkomstig:
"Wy zeilen zonder ballast, daardoor is iedere aanraking van de hel
een zaak van leven of dood".

Die ballast is de erfenis van het Christendom. Terwyl volgens kom-
munistische zienswyze de enig wyze en zedelyk gerechtvaardigde daad die

is, die de logica van het historisch proces aanvaardt en er mee ooreenstemt, kan de Christen gedwongen zijn zich te keren tegen de stroom der historie en reserves in acht te nemen. Het Christendom leert bescheidenheid, waardoor wy voor uiterste consequenties gevrywaard worden. De democratie is de maatschappelyke vormgeving van deze reserves, neergelegd in een systeem van rechtsregels, waardoor de staat tegen zichzelf en de individu tegen de staat wordt beschermd; Wilt U het concreet? Had Raskolnikof by Dostojewski het recht een oude woekeraarster te doden? Men werpt tegen; Raskolnikof doodde in zyn persoonlyk belang. Voor het gemeenschaps belang mag het! Goed! Maar een mens is geen cyfer en men kan met de geschiedenis niet omgaan zoals men proeven neemt in een laboratorium. Om binnen de grenzen van het socialisme te blijven, mogen wy niet vluchten buiten de grenzen van de menselykheid, U voelt; ik pleit voor ruimte voor schuld en schuldgevoel en gewetensonrust, Maar tegen niets vechten de communisten feller dan tegen deze drie. Verweet Beuzemaker my niet, dat ik over zonde sprak? De massa's zyn niet zondig. Wie dit zegt, ontleent hun het geloof in eigen kracht. Maar dat zei Rosenberg in Duitsland ook en Hitler wilde Duitsland van alle Christelyke remmen bevryden!

Hier wordt naar het woord van Koejemans zelf de kern van de tegenstelling tussen Christendom en communisme geraakt. Hy herleidt het schuldbesef tot de maatschappelyke verhoudingen. Een socialistische maatschappij, waarin de mens de natuur en de gemeenschap beheerst, heeft de grondslag van het schuldbesef weggenomen. Zy schenkt ons de vrede, die alle verstand te boven gaat.

Men kan dezelfde gedachte vinden by Nietzsche en Freud. Zyn dat de geestelyke lïdaliëden voor het socialisme?

Ik vraag verder; is dit nog wetenschap?

Koejemans verwacht een socialistisch ryk, dat niets minder een zaak van geloof is dan het koninkryk Gods, dat wy Christenen, verwachten. Maar hy op wetenschappelyke gronden, die niet houdbaar zyn.

Hier geven wy, Christenen, een ander antwoord. Niet: "Wy staan voor onze daden in met ons hoofd, meer kan van ons niet worden verwacht", maar: "Wy leven voor verantwoordelykheid van een ander, Jezus Christus, wy weten van schuld en vergeving". Dat antwoord zullen wy ook geven in de socialistische maatschappij.

Nog eenmaal; tegen de eis van menselykheid en gerechtigheid zeg ik ja, tegen het dialectisch materialisme als levens- en wereldbeskouwing zeg ik neen. Dat doe ik niet tegen de communisten, maar voor de communisten!

Ik ben predikant. Laat ik een ogenblik preken!

U hebt God nodig! Wanneer gy aan het dialectisch materialisme vasthoudt, schendt gy de mens, door zyn geschapen zyn door God te loochanen en hem zyn verantwoordelykheid teenover God te ontnemen. Gy vernedert hem door hem te willen bevryden van zyn besef van schuld en zyn behoefte aan vergeving. God, wereld en mens horen by elkaar. Gy hebt God nodig, niet de God van een verburgerlykt Christendom, dat door een reactionnair idealisme gelykgeschakeld werd en zo zelf een bolwerk van reactie werd, maar de God van de Bybel, de God en Vader van Jezus Christus. Het Christelyk geloof in God heeft niets te maken met de door U bestreden metaphysica en idealistiese Godsvoorstellungen, omdat dit Christelyk geloof weet van de eenheid van het geestelyke en het stoffelyke. God is de God van de wereld in haar totaliteit en eenheid van geest en stof. Het Christelyk geloof wyst het idealistiese dualisme even fel af als het dialectisch materialisme. Wy geloven niet in de prioriteit van de geest boven de stof, maar in de regering van God over alles. Wy verdedigen geen idealisme teenover materialisme. Wy weten ons verbonden met de mens in zyn

materiële zorg, wy weten ons solidair met de werkelyke mens in zyn maatschappelyke nood. Daarom haten wy het kapitalisme en stryden wy voor het socialisme. Daarom zyn wy niet Uw vyanden, maar Uw vrienden.

Laat ik eindigen met de Russische dichter Alexander Block aan het woord te laten. Hy laat aan het einde van zyn gedicht "De Twaalf" voor twaalf rode soldaten Hem uitgaan, aan wie zy zelf nooit gedacht hebben. Zy zuiveren de straten van Petersburg van de gehate bourgeois. Men hoort het ratelen der mitrailleurs.

Op de vyand zyn de lopen	Trotse waan in trotse kop;
Der geweren strak gericht,	Heng'rig volgt een hond van verre.
oor de holle lege straten	Met de rode vlag voorop,
waar de sneeuw op hopen ligt,	Tegen elk verraad gestaald,
Door de stuifaneeuw, die zyn wagen	Sneeuw-verhuld en sneeuw-omstraald.
Nydig zwiëpt in je gesigt,	
Zachtrens, hoe de storm ook danst,	
Gaat vedrop met roze omkrans,	
Sterre-stralend, rictend spjoen,	
Jesus self, des mensel Zoon.	

Ik weet niet, wat Block met dit gedicht precies bedoeld heeft. Mag ik het zo verstaan, dat hy toeh van Jesus Christus niet loskwam? Ik durf het niet met zekerheid te zeggen. Met grote zekerheid echter durf ik te zeggen en zeg ik, by Uw stand voor een betere wereld behoort niet het dialectisch materialisme, maar het geloof in Jesus Christus. En, zoals ik hoop, dat wy Christenen, los komen van de oude aarde, zo hoop ik, dat gy, communisten, los komt van de oude hemel. Mer zo in de wereld ruimte komt voor een dienst van God, die geen naam voor het volk is, maar een réveille, die ons allen oproept tot de strijd voor menselykheid en gerechtigheid.

Hoeftegeerde nu Koejemans op deze rede van Ds. Buskes? In het artikel "A.J.K. over Christendom en Communisme" vindt men een samenvatting van zyn antwoord op de rede van Ds. Buskes. Het komt hierop neer:
1. Er mag dan verschil zyn tussen onze levens- en wereldbeschouwing,
2. tenslotte is er een gezamenlyk platform te vinden waarop de Christen en de niet-Christen elkander kunnen ontmoeten in de strijd voor een betere wereld.

Deze debatten hebben iets onvruchtbaars in zich. Ds. K. Stryd, die in Hengelo eveneens de degen kruiste met de heer A.J.K. heeft het gevoeld en schreef in "Tyd en Taak" van 7 Juni 1947 een artikel van de volgende inhoud:

Het ernstige van de situatie

Naar aanleiding van het debat Buskes-Koejemans over Christendom en Communisme.

Een vol Concertgebouw. Een goede discussie tussen de beide sprekers. Geen handigheidjes. Het ging eerlyk op de man af. Zoals het ook behoort te gaan. En toch....dezelfde ontstellende gedachte overviel my als by myn eigen debat met Koejemans in Hengelo. Deze gedachte: interesseert de mensen wat wy behandeld hebben? Gaat het niet alles in wezen over de hoofden en harten heen?

Er werd, zowel in Amsterdam als in Hengelo, heel veel gesproken over het dialectisch materialisme. Voor Ds. Buskes is't feit, dat de politieke activiteit van de communisten onverbrekelyk is vastgekoppeld aan de

dialectisch-materialistische levens- en wereldbeschouwing de diepste reden om tenslotte toch "neen" tegen het communisme te zeggen. Ik ben het daarmee eens. Maar alweer: wat interesseert de massa dit?

Men weet niet wat dialectisch materialisme is; het vreemde woord stoot af. Men kan het niet anders zien dan als een vry abstracte aangelegenheid. Van de honderd mensen weten er misschien vijf een heel klein beetje wat er mee bedoeld wordt. En ook; men weet niet wat Christendom is. Van Randwyk kon er in zyn openingswoord wel op wyzen, dat de kerken "niet allemaal oude hoedendozen" zyn & het was geestig, ik heb er veel plezier om gehad - maar.....nu concreet.

Als er hier uit Hengelo een bewuste arbeider, die weet heeft van de sociale problemen, naar Amsterdam vertrekt en hy vraagt: "By wie moet ik daar nu naar de kerk gaan?" - dan is het aantal namen van predikanten, van wie wy weten, dat ze deze man ook in zyn sociale beweging willen aanspreken, niet zo uitbundig groot. Ook in Amsterdam is er nog overmatig veel "oudshoedendozenchristendom". Maar het is nog erger. Zowel op de Hengelose avond als op de Concertgebouw-byeenkomst, heb ik my in alle ernst afgevraagd: kunnen de volkomen ontkerkelykte communisten de taal, die Buskes spreekt, die ik spreek, verstaan? Buskes spreekt op de man af, halder, getuigend, het kan niet beter.... En toch; kan men het verstaan? Is dit alles voor vele communisten niet even onverstaanbaar als voor vele Christenen een begrip als klassenryd of proletariaat?

De keus van de massa gaat niet tussen dialectisch materialisme en levend Christendom. Want men kan deze beide niet. Maar het gaat om een derde: verbetering van de levensomstandigheden, eigenlijk om niets meer. Het gaat om hogere lonen, lagere prijzen, kortere arbeidstijd, het gaat om een gemakkelijker leven. De hand en wasende is, is centraal. En alteszels by de allerbesten leeft er iets van deze naar Gerechtigheid. Maar verreweg de meesten zien alleen het naastste: verbetering in materieel opzicht.

Ik weet wel, dat deze materialistische instelling evengoed voorkomt by leden van andere politieke partijen, Christelyke en niet-Christelyke. We treffen haar aan by leden van de Party van de Vryheid, by Anti-Revolutionairen, enz. Maar in dit artikel gaat het om de party, die het meest vat blykt te hebben op de massa: de C.P.N. Daarom spreek ik verder alleen over haar.

Men gaat eenvoudig uit van de zeer begrypelyke gedachte: beter een volle maag zonder die hoge "principes" van het Christendom, dan een lege maag met die principes. Denis de Rougemont heeft gelyk, wanneer hy zegt, dat het communisme is uitgegaan van dit beginsel: "Geef eerst brood aan allen, en de rest komt vanzelf". En in de praetyk is het zo, dat die hele rest miljoenen niets kan schelen.

Daarom stemt men op de C.P.N. Ik kan my dit levendig voorstellen. Het hemd is nader dan de rok. De materie is reëler dan de geest. Het is niet voor niets, dat de eerste verzoeking voor Jezus is geweest om uit stenen brood te maken. Hier wordt de oer-waarheid, die Marx opnieuw ontdekte, volkomen erkend.

Ik schryf dit alles niet uit angst, omdat er zoveel communistenstemmers in ons land zyn. Maar wel, omdat wy de ernst van de situatie maar eerlyk onder ogen moeten durven zien. Wy bereiken de mensen niet meer. Het raakt hun niet meer in hun hart, als wy zeggen, dat het dialectisch materialisme en alles wat daarmee samenhangt (ook in de ethiek, vooral in de politieke ethiek) de mens vernedert.

De C.P.N. doet meer dan enige andere politieke party in Nederland (en daarom neemt zy een uitzonderlyke positie in ten aanzien van de massa-beïnvloeding), een regelrecht beroep op de alleelementairste werkeelykeden in het menschenleven.

Zy doet dit concreet, simpel, dogmatisch. De situatie, waarin wy verkeren, geeft aan de communisten bovendien meer dan genoeg gelegenheid om hiermee te kunnen doorgaan.

Dit artikel is geen kritiek op wat Ds. Buskes die avond gezegd heeft. Dat weet hy ook wel. Het is geboren uit een grote verontrusting over datgene, wat ik en in Amsterdam en in Hengelo voelde in het gesprek met Koejemans; dit alles raakt de mensen niet al's zy in de concrete situatie moeten beslissen. Wat moeten wy dan? Ophouden? Neen. Dat kunnen wy niet. Dat is onmogelyk. Wy moeten, wy mogen, blyven getuigen van het Ryk Gods en zyn Gerechtigheid. By communisten en niet-communisten.

Maar de vraag dringt zich onweerstaanbaar en met grote ernst aan ons: zullen wy zoveel liefde blyken te bezitten, dat wy de vorm vinden, waarin dit levende Christelyke getuigenis ook de communisten aanspreekt?

De principiële kritiek van Ds. B. op de communistische levens- en wereldbeschouwing was raak en juist. Maar een deel der luisterende arbeiders heeft deze kritiek niet geraakt, omdat de heer A.J.K. langs de principiële verschillen heengleed en, handig gebruikmakend van enkele vriendelyke woorden van Ds. B. aan het adres van het communisme, het debat toespitste op een mogelyke samenwerking in de concrete situatie.

IV A.J.K. OVER CHRISTENDOM EN COMMUNISME

In "De Waarheid" van 16 Juni 1947 schryft A.J.Koejemans over Christendom en Communisme. We nemen het stukje over zonder enig commentaar. Indien ooit, dan nu is het bewys geleverd, dat de communisten bereid zyn om alles te doen, als het er om gaat hun macht te versterken. De oppervlakkige lezer zal menen, dat er geen speld tussen te krygen is. Zō soepel, zō verdraagzaam! Wie echter de woorden van A.J.K. tot zich laat doordringen, weet wel, dat, vanuit Christelyk standpunt beschouwd, de kloof door dit artikel niet is overbrugd.

Volkomen terecht zegt A.J.K.: Men kan by de "resultaten" geen halt houden, men moet dan tevens de "theorie" aanvaarden. En deze theorie juist aanvaarden wy niet.

De laatste alinea van het artikel is overduidelyk. Het socialisme heeft de plaats van het geloof in Jezus Christus ingenomen.

Terecht sprak Prof. Dr. W. Banning over het communisme als een pseudo-religie.

Het artikel laten we nu volgen.

Uit de leerschool der Marxistische wysbegeerte Christendom en Communisme

Het communisme is het om de mens te doen, hem van de slaverny van de arbeid te verlossen en deze arbeid te maken tot een zaak van eer en roem. Het is niet voldoende de maatschappelyke doelstellingen van het communisme te aanvaarden. Men kan zich aan illusies overgeven en menen deze doelstellingen te aanvaarden en de theorie te kunnen verwerpen. Het is tegenwoordig mede geworden te roepen: Weg met het Marxisme! Lieve Marx! Marx heeft zyn doelstellingen klaar en helder geformuleerd. Hy zag de menselyke roeping in "het organiseren der ervaringen der wereld op zulk een wyze, dat de mens daarin zyn ware menselykheid beleeft, zodat hy gewoon raakt, zichzelf als mens te ervaren en een volwaardige individualiteit te genieten".

Marx liet het daar echter niet by. Hy onderzocht de wetten, die de

maatschappy beheersen en werkte de middelen uit, die de mens gegeven zyn om deze maatschappy te veranderan. Doelstelling, theorie en taktiek behoren onverbrekelyk by elkaar en wie aan de een wrikt, schaadt de ander. De Sowjet-Unie is het levend bewys van deze drie-eenheid van doel, uitgangspunt en middelen.

Als Buskes dus "ja" zegt tegen de sociaal-economische uitkomst, dan zegt hy in feite ook "ja" tegen de theorie, die deze uitkomst voorzag en tegen de middelen, die haar verwezenlyken. Wie de hoge menselyke zedelyke waarden van het communisme erkent, staat niet vreemd teenover de zedelyke idealen van het Christendom. Hy herkent ze in zyn eigen doelstellingen en is er zich van bewust, dat ook hier de geschiedenis zich in haar cirkelgang op een hoger plan herhaalt, en in het communisme tevens de maatschappelyke voorwaarden schiep om deze idealen niet langer wensdromen te doen zyn, maar ze tot de grondslag te maken van het leven van alle mensen.

Het communisme verzekert de grootst mogelyke vryheid aan het grootst mogelyke aantal mensen. In die vryheid deelt, ook in de Sowjet-Unie, het Christendom en de kerk. Zy schiep de atmosfeer voor die geestelyke vryheid, waarin de mens slechts ademen kan en slechts waarlyk mens kan zyn. We zyn er ons van bewust, dat de geestelyke stryd met de overwinning van het socialisme niet is geëindigd, dat de stryd tussen geloof en wetenschap nog lange tyd zal voortduren.

Als men echter vraagt: Is er in de Sowjet-Unie, in de socialistische maatschappy in het algemeen, plaats voor de kerk, dan antwoord ik volmondig: ja! Ik durf zelfs te zeggen, dat het Christelyke geloof alleen maar waarachtig te belyden is in een socialistische maatschappy. Wat is er in de maatschappy, die zich by uitstek Christelyk noemt - ja zelfs hovaardig voerde enige Christelyke beschaving wil doorgaan - terecht gekomen van de geboden, neergebeiteld op Mozes' stenen tafelen? Wat is er terecht gekomen van de vredesboodschap van Bethlehem? Wat is er terecht gekomen van de Bergrede, van naastenliefde, gerechtigheid en van welbehagen in de mensen? Wat is er terecht gekomen van geboden als: Gy zult niet stelen, niet echtbreken, niet doden?

De kapitalistiese maatschappy maakt Uw goddelyk gebod tot een aanfluiting, hem dienen tot huichelary. Men vraagt zich, geloof ik, wel eens angstig af, wat de toekomst der kerk zal zyn. Men kan zich vol vrees klampen aan het bestaande en men kan handelen, zoals de katholieke kerk met de vastenbrief. Men kan zich oriënteren op de anti-communistiese demagogie van de Trumanleer en men kan zich, in Nederland, ook oriënteren op het versleten, van haat vervulde en voor de vooruitgang van ons land zo noodlottige anti-communisme van Vorrink.

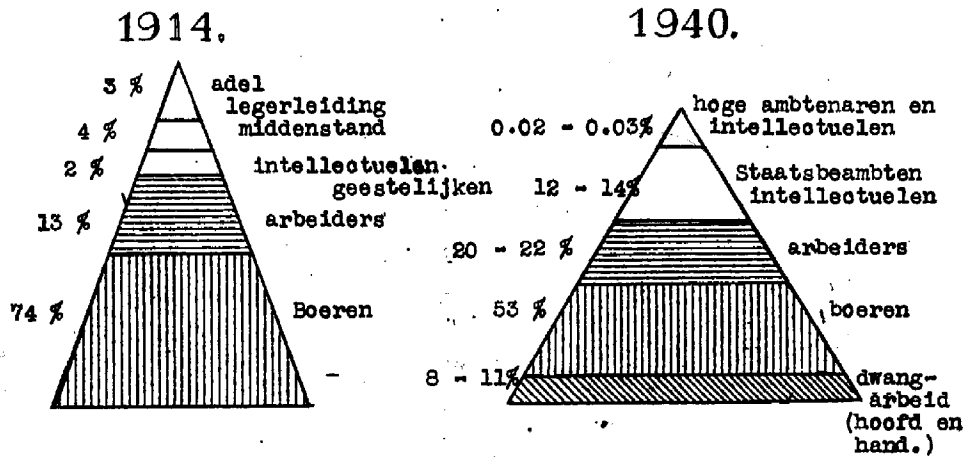
Maar men moet zich, zoals Stalin zeide, niet oriënteren op die lagen der maatschappy, die zich niet verder ontwikkelen, ook al zyn ze op het huidige oogenblik een overheersende kracht. Men moet zich oriënteren op die lagen, die zich ontwikkelen, die de toekomst hebben, al zyn zy dan op het huidige oogenblik geen overheersende kracht.

Als het Marxisme-Leninisme een boodschap heeft aan de Christenen, dan is het deze: Vrienden, oriënteert U op de toekomst. De toekomst is aan de arbeidersklasse, aan de werkers, aan het communisme. Als ge U daarop oriënteert, zie ik voor de toekomst geen conflict, maar samenwerking.

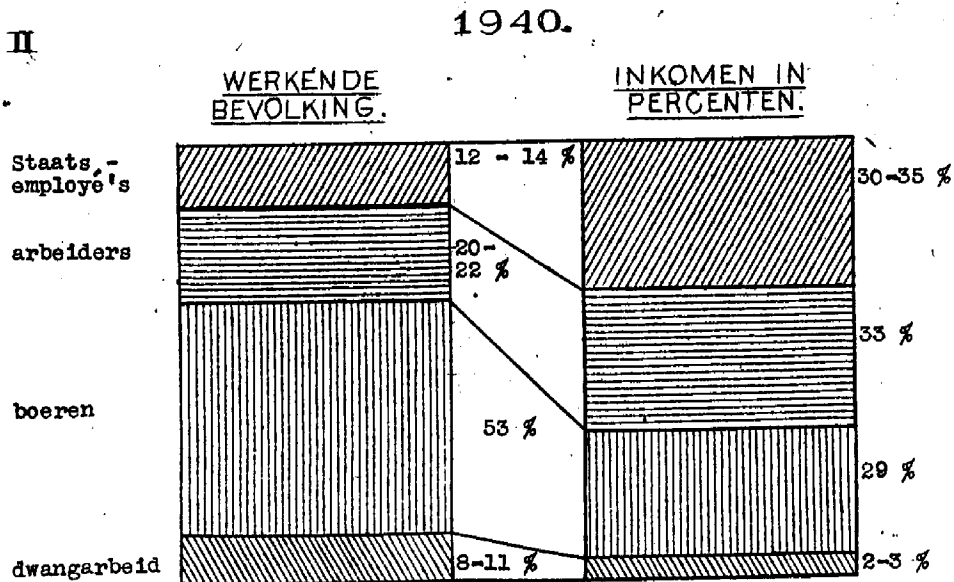
Er is gezegd, dat het communisme geen profetisch Christendom kan toelaten, omdat het totalitair is. Het is echter in geen andere zin totalitair dan waarin ook het Christendom totalitair wil zyn. Als wy het eens zyn over de fundamentele vraagstukken der maatschappelyke verhoudingen - geen kapitalisme, geen klassen-maatschappy, geen fascisme, geen rassisme, maar een socialistiese maatschappy der werkers op de grondslag der

DE STRUCTUUR DER SOWJET-MAATSCHAPPY

I

II

Ontleend aan: Prof. dr. W. Banning: Het vraagstuk van de arbeid.

nationale cultuur - dan verzekert het communisme niet alleen een ieder de vervulling van zyn materiële, maar ook van zyn geestelyke behoeften. Wy zyn, met Ehrenburg, tegen "standaardisering" van de mensen. De Christen die "ja" zegt tegen deze socialistische maatschappij, zou in zyn plicht te kort schieten als hy niet meehielp die macht te formeren, die alleen deze maatschappij veroveren kan; de macht van de arbeidersklasse. Want slechts van de socialistische maatschappij kan worden getuigd, dat daar verwezenlykt is het woord van de evangelist; Hy heeft verstrooid de hoogmoedigen en de machtigen heeft hy van de troon afgetrokken. De nederigen heeft hy verhoogd en de hongerigen heeft hy met goederen vervuld. De ryken echter heeft hy ledig weggezonden.....

.....-.....-.....-.....-.....-.....-.....-.....-.....-.....
SOWJET-UNIE

I DE STRUCTUUR VAN DE SOWJET-MAATSCHAPPIJ

De scherpzinnige J. de Kadt heeft in zyn pikante boekje "Rusland en wy" de structuur van de Sowjet-maatschappij aangegeven met deze woorden: "Geen kapitalisme, geen socialisme". De eigenschappen van het kapitalisme: "privaatbezit, regulering door het winstmotief, productie voor een vrye markt, concurrentie, enz." ontbreken in de Sowjet-Unie. Maar van een socialistisch land wil De Kadt evenmin spreken; immers, "de sociale, politieke en culturele eigenschappen", die een economisch systeem socialistisch doen zyn, ontbreken eveneens. De Kadt omschryft het socialisme als volgt: "de toestand, waarbij, op de grondslag van collectief bezit van grond en productiemiddelen, een klasseoze maatschappij bestaat, die democratisch functioneert, bewust naar economische gelykheid streeft en internationalistisch gezind is". De Kadt aarzelt om een positieve typering van de Sowjet-maatschappij te geven. Hy heeft vroeger gesproken van "industriël Platonisme (naar "De Staat" van Plato) of van "collectivistisch despotisme" of van "staats-collectivisme", maar deze terminologie bevalt hem nu niet meer. Hy zou de naam "managerial society" van James Burnham willen overnemen. In zyn boek "The managerial Revolution" tekent Burnham een "maatschappij der bedrijfsleiders", der "organisatoren". Niet kapitalistisch, niet socialistisch. De Kadt ziet een nieuwe klasse in de Sowjet-Unie opkomen. Deze nieuwe heersende klasse in de Sowjet-Unie ziet De Kadt reeds in 1931, wanneer Stalin zyn bekende rede houdt tegen de "gelykmakery". (Deze rede is te vinden in Stalin "Beginnelsen van het Lénisme", biz. 647. v.v.) Deze heersende klasse heeft alle voordelen. In de literatuur over de structuur van de Sowjet-maatschappij komt men regelmatig een schema tegen, dat door David J. Dallin in zyn boek "The real Soviet-Russia" is te vinden. Bullitt neemt het over in zyn "The great Globe itself" en ook prof. Banning vermeldt het in zyn boek "Het vraagstuk van de arbeid".

De lezer vindt het schema ook in dit Bulletin opgenomen. Enkele opmerkingen, ontleend aan Bannings boek mogen dit schema verduidelijken

Schema I

1. De Sowjet-pyramide (1940) is lager dan de Czaristische pyramide (1914). De opperste limiet van de oude maatschappij heeft Rusland niet meer bereikt. Millionnaires van het oude type zyn er niet meer.
2. De Sowjet-pyramide begint op een lager sociaal punt dan de Czaristische pyramide. De dwangarbeiders leven beneden het peil van de allerarmsten uit het Czaristisch tydperk.

- 3. Het aantal van hen, dat tot de hogere klasse behoort, is nu groter dan in 1914. Men vergelyke schema I echter met schema II.

Schema II

- 1. In het nieuwe Rusland bevindt zich een gepriviliegeerde klasse, die 12-14% omvat, doch 30-35% van het volksinkomen trekt.
- 2. De positie der boeren is slecht: 53% der bevolking ontvangt slechts 29% van het volksinkomen. Vergelijken met de kleine groep der hoogste klasse is de positie der boeren deze: zy ontvangen slechts 1/3 van het volksinkomen, terwyl ze meer dan de helft der bevolking omvatten.
- 3. De toename der arbeiders blijft een belangryk gegeven. Daarmee gepaard gaat een sterke urbanisatie.

-.--.-.-.-.-.-.-.-.-.-

II DE KRANT IN DE SOWJET-UNIE

Z. S. (Stokvis) geeft in "Het Vrye Volk" van 7 Juni 1947 een goede beschouwing over de krant in de Sowjet-Unie. Wie herinnert zich - uit eigen ervaring - deze dingen niet uit de tyd der Nazi-dictatuur? Ook de Duitse kranten werden gekenmerkt met dezelfde woorden: vervelend, allemaal hetzelfde, verheerlyking van Hitler enz. Wie trouwens de technisch schitterende film van de Moskouseche Sportparade zag, trok niet de parallel met de Nazi-tyd?

De Russische kranten: geen critiek, geen sensatie, geen humor
 "Love de grote en wyze leider der Sowjet-volken,
 onze eigen en geliefde Stalin....."

Degelyk en leerzaam, maar vervelend en zeer eenzydig.
 De krant in de Sowjet-Unie vertoont wel zeer grote verschillen met die in West-Europa en Amerika. Die verschillen komen voor een gedeelte ten voordele van de Russen uit. In de Russische kranten geen schandaalverhaaltjes, geen onnozele berichten over persoonlyke ongelukjes of misdryven, geen kolommenlange sportverslagen, die plaatsgebrek veroorzaken voor belangryke zaken, geen commercieele invloeden, geen reclame voor onnozele waren, vooral: geen sensatie.

Daar tegenover staat de volstreckte eenzydigheid van de Russische pers, de voortdurende propaganda in één richting, gebrek aan buitenlands nieuws, hovaardigheid omtrent eigen prestaties, denigrering voor al wat in het buitenland geschiedt, en de absolute gebondenheid aan de van boven af gegeven inzichten.

Het is een opmerkelyk verschynsel, dat het nu, na byna 30 jaren, nog nodig wordt geacht, elke dag propaganda te plegen, aan te zetten tot steeds grotere inspanning, of het nu het binnenhalen van de oogst betreft of de industriële productie. Men zou zo zeggen, dat de Russische lezers nu toch moesten weten, wat Party en Staat van hen verwachten.

De beide voornaamste kranten zyn de "Prawda" of "Waarheid", orgaan van de Communistische Party, en de "Iezwjistija" of "Nieuwsberichten", het orgaan van de Staat. De tientallen andere kranten zyn alle afgestemd op de beide genoemde en de variaties op de aangegeven thema's zyn niet groot.

Ook de pers in Rusland is totalitair. Zy werkt geheel volgens één directief, één Richtlyn, die door de Party wordt aangeduid. Als byv. de satirische schryver Zosjtsjenko wegens zyn niet 100% bolsjewistische gezindheid verdoemd wordt, hoort men de echo daarvan door de gehele pers.

Volkshumor

In Rusland deed een tyd geleden de mop opgeld: Welk verschil bestaat er

tussen de "Waarheid" en de "Nieuwsberichten"? Antwoord: In de Waarheid vindt men geen nieuwsberichten en in de Nieuwsberichten vindt men geen waarheid. In deze grap zit een stukje juistheid. De kranten verzwijgen inderdaad elke waarheid, die voor de Sowjet-Unie niet aangenaam is en het nieuws wordt alleen vermeld, als de hoogste instantie dit toestaat. Dit komt vooral uit in de buitenlandse berichtgeving. Het is zoals in alle totalitaire landen: de dictatuur kan nu eenmaal geen kritiek op haar handelingen toestaan. De zogenaamde zelfcritiek, waarop de Russen zo prat gaan, wordt alleen toegepast op de uitvoering van de door Party en Staat uitgezette linie, nooit op die linie zelf.

Ik heb hier voor my het nummer van de Prawda van 19 Maart j.l. Het hoofdartikel houdt zich bezig met Truman's boodschap aan het Amerikaanse congres en critiseert die natuurlijk. Een volgend artikel is getiteld: Op waardige wyze de dertigste verjaardag van de Grote October tegemoet, waarin verschillende industrieën verslag geven van hun productie ten behoeve van het lopende vyfjarenplan. Al die verslagen eindigen met een telegram of groet aan kameraad Stalin.

Vriend en vader

Dan volgen lange brieven aan kameraad Stalin van de partybesturen en de Sowjets van Moscou, Wit-Rusland, Lithauen. De brief uit Wit-Rusland begint aldus: "Waarde Joseph Wissarionowitsj, de opperste raad van de Wit-Russische Sowjetrepubliek op de dag van de opening van de eerste zitting zendt uit naam van de arbeidenden van Wit-Rusland, U, de wyze leider en leraar der Sowjet-volken, de vriend en vader van het Wit-Russische volk een oprechte en warme groet". dat gaat dan kolommenlang zo voort, en het slot luidt dan weer: "Leve de grote en wyze leider der Sowjet-volken, onze eigen en geliefde Stalin".

De Sowjet van Lithauen, het land, dat in 1939, in volle vrede, door Stalin van zyn onafhankelykheid beroofd werd, eindigt zyn brief: "Heil den groten leider der Sowjet-Unie, den geliefden leraar en vader, kameraad Stalin!"

In een lang artikel spoort de minister voor het mynwezen de mynarbeiders van de Oeral aan snelle methoden van arbeid toe te passen.

Volgt een verslag van de zittingen der Grote Vier, zonder commentaar.

Een krant in Woronezj krygt een standje, omdat de redactie niet genoeg Stalin's principe van de "socialistische wedyver" in het oog houdt.

Het optreden van Henry Wallace tegen Truman heeft natuurlijk de volste aandacht en de protesten tegen Truman's politiek in Amerika zelf worden uitvoerig vermeld.

Geen advertenties

Advertenties komen natuurlijk niet voor, ook weinig kunstverslagen of boekbeoordelingen. Alles buitengewoon degelyk en leerzaam, maar, ook voor de Russen, dunkt my, heel vervelend. Want al die aansporingen, die zelfverheerlyking (de Russische radio is daar ook sterk in), die vergoeding van Stalin, waarvoor geen byvoeglyke naamwoorden meer te vinden zyn, nu al jaren, jaren lang, zyn toch wel erg cliché-achtig geworden. De dikwyls geestige satirische kleine feuilletons, die men vroeger wel in de krant las, komen nu maar zelden voor. Men kan zich moeilyk voorstellen, dat de Rus met enige begerigheid naar zyn krant zal grypen.

X X

"Vry Nederland" van 8 Aug. 1947 geeft met andere woorden en gegevens eenzelfde indruk van de pers en de radio in de Sowjet-Unie in het volgende artikel:

Pers en radio in Rusland

De Sowjet-Regering beschouwt de pers en de radio als haar machtigste en meest waardevolle wapenen. Op de mogelijkheden van de pers ter verbreiding en ondersteuning van het communisme werd reeds in het begin van de communistische activiteit door de leiders Lenin en Stalin gewezen. "De pers en radio zyn de twee machtigste wapenen van onze party", verklaarde Stalin; "zy vormen het enige middel, dat de party in staat stelt zich op elk uur van de dag tot de werkende klasse te richten in haar eigen taal". De viering van de "Dag van de Pers" enige weken geleden ter herinnering aan het verschynen van het eerste nummer van de "Prawda", accentueerde het belang, dat aan het perswezen wordt gehecht, nog eens nadrukkellyk.

Toch was de "Prawda" niet het eerste Sowjet-blad, maar de "Iskra" (Vonk), een onregelmatig verschynend illegaal periodiek uit de tyd van voor de revolutie, waarvan het eerste nummer in 1901 uitkwam. Van Lenin stamt het devies van het blad: "Uit de vonk ontstaat de vlam". Nadat tal van andere organen in omloop waren gekomen, verscheen in Mei van het jaar 1912 te Petrograd, temidden van de stormachtige gebeurtenissen uit die dagen, ook in de communistische party - in Januari van dat jaar was toch te Praag de definitieve breuk ontstaan tussen Bolsjewiki en Mensjewiki - het eerste nummer van de "Prawda", naar verluidt "op initiatief van Stalin, volgens de instructies van Lenin", opgericht. Het was toen een klein, onaanzienlyk blaadje, twee pagina's groot. Omdat Stalin nog dezelfde dag verbannen werd, nam Molotof, naderhand in nauwe samenwerking met Lenin, het hoofdredacteurschap op zich. Nadat het enige tyd later verboden wordt, verschynt het blad illegaal onder tal van namen.

De bescheiden blaadjes van voor en tydens de revolutie zyn uitgegroeid tot machtige organen, waarby ook het legale Russische perswezen van voor 1907 niet in de schaduw kan staan. Voor de revolutie verschenen er in Rusland slechts 859 bladen met een totale oplaag van 2.700.000 exemplaren; in 1939 waren er 9000; totale oplaag 38.000.000. Begrypelyk moeten de bladen tydens de oorlog worden ingekrompen, zowel naar aantal als omvang. Het aantal pagina's werd van 8 tot 10 teruggebracht tot 4. Thans verschynt er in de Sowjet-Unie ongeveer 7000 dagbladen met een oplaag van in totaal 30.000.000 exemplaren, terwyl er bovendien nog 360 periodieken gepubliceerd worden, waarvan de oplaag 6.000.000 bedraagt. Toch is het aantal kranten nog niet voldoende. "Samen lezen" komt dan ook veelvuldig voor.

De voornaamste dagbladen, zes in getal, verschynt te Moskou. Het zyn de "Izvestia", orgaan van het Presidium van de Hoge Sowjet der U.S.S.R., dus van de Sowjet-regering; de "Prawda" (Waarheid), orgaan van het Centrale Comité der Communistische Party; de "Krasnaya Zvezda" (Rode Vlag), orgaan van de gewapende macht van de Sowjet-Unie (de naam "Rode Leger" komt in de officiële terminologie niet voor); de "Troud" (Arbeid), orgaan van de Centrale Raad van Vakverenigingen, het grootste arbeidersblad der U.S.S.R.; de "Krasny Flott" (Rode Vloot), van de oorlogsmarine, en tenslotte de "Komsomolskaya Prawda" (Waarheid van de Communistische Jeugd). In elk opzicht gelyken deze bladen veel op elkaar. Op de eerste pagina staan de hoofdartikelen en het belangrykste binnenlandse nieuws, op pagina twee en drie berichten en reportages, zoals over het fabrieksleven, de landbouw, het leger, enz., waarin vaak fel gecritiseerd wordt, terwyl tenslotte op pagina vier het buitenlandse nieuws volgt en de commentaren op buitenlandse politieke gebeurtenissen. Detective-verhalen, reclame, kleine advertenties, moderubrieken, enz., treft men er niet in aan. Wel zo nu en dan caricaturen, maar dan by voorkeur over buitenlandse gebeurtenissen. Duidelyk wordt getracht de beschikbare ruimte zo nuttig mogelyk te besteden. Geen grote koppen, geen illustratiemateriaal, tenzy voor de duide-

lykheid van een artikel strikt noodzakelyk, geen sensatie.

Hoewel de uitgeefsters van de bladen (de party, de vakverenigingen, de jeugdbeweging, enz.) reeds een vergaande controle op de inhoud van de krant en op het redactionele beleid waarborgen, heeft de regering door de gehele nieuwsvoorziening te centraliseren in een door haar gecontroleerd persbureau "Tass" elke ontsparing onmogelyk gemaakt. Alle berichten, die Tass doorgeeft aan de bladen, worden vooraf nauwkeurig gecensureerd. Men tracht overigens deze controle niet te verdoezelen, getuige o.m. hetgeen de "Izvestia" in verband hiermee schreef: "Er bestaat in de gehele wereld geen enkele krant, die niet onder controle staat. Deze controle geschiedt of wel openlyk door de arbeidersklasse of wel in het geheim, op onzuivere wyze, zoals het geval is by de kapitalistische pers. Wy hebben een pers van het volk". Gezien deze opvattingen behoeft het geen verwondering te wekken, dat de Sowjet-Unie in de U.N.O. te kennen gegeven heeft van de noodzakelykheid van een permanente nationale en internationale censuur overtuigd te zyn.

Door deze strenge controle blijft er voor vrye journalistieke arbeid weinig ruimte over, hetgeen duidelyk geillustreerd wordt door de saaiheid van de kranten. Een aantal onderwerpen is absoluut "taboe", critiek daarop is uit de boze en komt dan ook niet voor. Slechts in het kader van de partijpolitiek is discussie mogelyk, met bovengenoemde beperkingen dan. Zo kan het voorkomen, dat men felle artikelen onder ogen krygt, byv. over het niet goed volgen van de regeringsvoorschriften in een bepaalde tak van industrie, of over de nieuwsvoorziening van "Tass", dan wel te verstaan over de vorm en de onvolledigheid er van. De juistheid van de berichten zelf wordt niet in twyfel getrokken.

Door de omslachtige censuur op de Tass-berichten en ook omdat er geen concurrentie bestaat tussen de bladen, is de Russische pers vaak uren, soms dagen achter met het nieuws. De verspreiding van de berichten over de diverse bladen in het land vindt niet per telex e.d. plaats, zoals in de Westelyke landen, doch per radio. Op bepaalde uren van de dag wordt het nieuws op dicteersnelheid uitgezonden.

Doch de radio heeft vanzelfsprekend meer betekenis voor de nieuwsvoorziening en voorlichting dan alleen als contactmiddel voor de pers. Het ligt voor de hand, dat de Sowjet-regering, alles op alles heeft gezet om zo spoedig mogelyk de radio zoveel mogelyk te verbreiden. De eerste "historische" uitzending van de Sowjet-radio vond plaats vyf dagen na de October-revolutie, toen Lenin de vestiging van het Sowjet-regiem en de overwinning op Kerensky bekend maakte. Sindsdien is het apparaat enorm uitgebreid en hoewel de oorlog veel schade aan de zenders heeft toegebracht, heeft men nu reeds weer 75% van de capaciteit van voor de oorlog bereikt. In een aanzienlyk deel van het uitgestrekte land kan men de uitzendingen beluisteren. Groot gebrek is er echter nog aan ontvangtoestellen en dan vooral op het platteland. Een groot deel van de zendtyd wordt ingenomen door lezingen en causeries, terwyl vooral aan jeugdprogramma's enorm veel aandacht wordt besteed. Het "amusement", zoals in de Westerse landen, neemt in de Sowjet-Unie niet zo'n overheersende plaats in. De radio is dus eveneens geheel in dienst gesteld van de opvoeding van en propaganda onder de bevolking.

Als communistisch propagandamiddel is de organisatie van de Russische pers en radio zeker geslaagd. De invloed er van mag niet onderschat worden, evenmin als de positieve waarde, die het opvoeden van de Russische bevolking en de uitgebreide voorlichting op allerlei gebied heeft gehad en nog heeft. De bedenkelijke zyde evenwel is, dat er van vrye meningsuiting via pers en radio practisch geen sprake is. Eenzydige, gecontroleerde voorlichting, een kenmerk van de totalitaire staat, moet zyn

betekende van het principe der vrywilligheid van het huwelyk. Dit was voor de anti-sowjetpublicisten uiteraard geen bezwaar van de daken te schreeuwen, dat de Sowjet-Unie op het gebied van de huwelykswetgeving tot een barbaars verleden was teruggekeerd.

Dat deze voorstelling van zaken geheel onjuist is, blykt uit een publicatie in het o.a. door Wysjinski geredigeerde tydskrift "Sowjetstaat en recht", waarin de Russische jurist Swerdlow een uitvoerige studie wydt aan de practyk van de nieuwe echtscheidingsprocedure. Hy heeft 400 echtscheidingsprocessen, gevoerd in 18 verschillende steden, meest in het eerste halfjaar van 1945, onderzocht, en hoewel hy uit deze 400 gevallen geen definitieve conclusies wil trekken, meent hy, dat men aan de hand van zyn materiaal toch nu reeds een zekere stabiliteit kan opmerken in de echtscheidingsrechtspraak. 66% van de gevallen betroffen echtscheiding by wederzyds goedvinden der partyen. In al deze gevallen werd door de rechtbank het huwelyk ontbonden. In 2% van de gevallen, waar een der partyen protest tegen echtscheiding aantekende, werd echtscheiding geweigerd. Deze gevallen maken 5 à 6% uit van het totaal. In al deze gevallen waren er minderjarige kinderen aanwezig, en tref de weigerachtige party geen "schuld" (echtelyke ontrouw etc.). Swerdlow acht deze practyk zeer redelyk, en in overeenstemming met de beginselen van het sowjetrecht. Niettemin oefent hy op sommige uitspraken kritiek uit, en werpt hy een aantal vragen op, die door de practyk tot nu toe nog niet duidelyk zyn beantwoord. Juist dit gedeelte van zyn betoog is zeer interessant, omdat ons daarin een kykje achter de schermen van de sowjet-rechtspraak gegund wordt.

Hoe onwennig de sowjetrechtbanken staan tegenover deze nieuwe procedure, die een eind maakt aan een tydperk van een kwart eeuw, waarin huwelyk en echtscheiding niet meer dan formaliteiten waren, blykt uit een aantal gevallen van bigamie, die door de rechter niet als zodanig herkend werden: het kwam voor, dat een man, in de overtuiging dat zyn gezin in het door de vyand bezette gebied was omgekomen, opnieuw trouwde, om na de oorlog te merken dat zyn gezin leefde. De door hem daarop aangevraagde ontbinding van zyn tweede huwelyk werd toegestaan, nadat men, om aan de letter van de wet te voldoen, de partyen eerst had trachten te verzoenen. Dit alles, terwyl dat tweede huwelyk natuurlyk ongeldig was en dus ook niet ontbonden kon worden. Zelfs in een geval, waarin de vrouw eiseres was en de man zyn vroeger huwelyk opzettelyk verborgen gehouden had, volgde de rechter de gewone echtscheidingsprocedure, inplaats van het tweede huwelyk ongeldig te verklaren.

Een interessant punt is de naam. Zoals bekend kunnen by een huwelyk in de Sowjet-Unie beide partyen hun eigen naam houden, of de naam van een der partyen aannemen. In de practyk werd meestal de naam van de man aangenomen. De oekaze van 8 Juli 1944 schryft voor, dat by echtscheiding beide partyen, als zy dat wensen, de naam van vóór hun huwelyk zullen krygen. In verscheidene gevallen echter verzocht de party, die zyn naam veranderd had, deze te mogen behouden: meestal betrof het vrouwen, die geen andere naam wilden dragen dan die van hun kinderen, of mensen, mannen soms, die onder de naam van hun echtgenote wetenschappelyke of politieke bekendheid gekregen hadden. Vóór 1944 werd het behouden van die naam alleen toegestaan, als de andere party er geen bezwaar tegen had. Tegenwoordig echter kan het bezwaar der andere party worden afgewezen.

Belangryk is natuurlyk de 500 tot 2000 roebel, die betaald moeten worden. Samen met de openbaarheid van het proces, het optreden van getuigen, publicatie van de uitspraak etc., heeft de instelling van die proceskosten er toe bygedragen het aantal echtscheidingen belangryk te verminderen. De wet is hier echter, volgens Swerdlow, niet duidelyk. By echtscheiding

met wederzyds goedvinden, betaalden partyen die som gezamenlyk. In andere gevallen liet men vaak de eiser of de eiseres betalen, wat volgens Petrow niet rechtvaardig is. Petrow noemt gevallen, waarin vrouwen ontbinding van het huwelyk vragen op grond van systematische dronkenschap en wangedrag van de echtgenoot, of omdat de echtgenoot tydens de oorlog enige keren van het front gedeserteerd is. In beide gevallen moest de vrouw betalen.

Ook is het volgens Swerdlow niet rechtvaardig, dat het minimum van 500 roebel, zoals de practyk uitwyst, zonder onderscheid van alle lagere inkomensklassen geheven wordt; als het een bydrage is in de kosten van het proces, zegt Swerdlow, dan moet ook, zoals dat verder regel is, de mogelijkheid bestaan, dat men van betaling wordt ontheven.

Een ander twistpunt is de onderhoudsplicht. Hier lopen de wetten der verschillende Unie-republieken nogal uiteen, en Swerdlow wyst op de wenslykheid om in de nieuwe codes, die in de maak zyn - men is op het oogenblik bezig aan een vernieuwing van alle wetboeken - hierin meer eenheid te brengen. Op het oogenblik is de zaak ongeveer zo, dat wanneer een der echtgenoten niet tot werken in staat is, de ander na de ontbinding van het huwelyk hem een deel van zyn loon moet afstaan.

X X

X

Tenslotte enkele kanttekeningen.

1. Allereerst een merkwaardig geval, waarvan de heer Boekhout melding maakt in zyn boek "Europa's huwelykswetten". Wat de Sowjet-Unie aangaat, geeft dit boek - het verscheen in 1931 - nog de oude wetgeving van 1927. Op blz. 71 vermeldt hy het geval van een Nederlander, die in Rusland was gehuwd en gescheiden. By het bureau van de burgerlyke stand te 's-Gravenhage meldde hy zich met het volgende "bewys" van zyn echtscheiding:

"Verklaring betreffende het vervallen van een huwelyk"

"Deze verklaring wordt afgegeven ten bewyze er van, dat het huwelyk tusschen A. en B. is vervallen verklaard, waarvan melding is gemaakt in de registers van den Burgerlyken Stand te Leningrad op heden den 19 Februari 1931.

Afgegeven door den ambtenaar van den Burgerlyken Stand te Leningrad heden den 19 Februari 1931, onder No 150."

De Haagse ambtenaar van de Burgerlyke Stand weigerde dit bewys aan te nemen. By een beschikking van de Arr.Rechtbank te 's-Gravenhage van de 19 Juni 1931 werden de stukken ongenoegzaam verklaard, aangezien het huwelyk niet was ontbonden op grond van een der in de Nederlandsche wet nedergelegde redenen.

2. Ook in de huwelyks- en echtscheidings-wetgeving voltrekt zich in de Sowjet-Unie een verandering, die zich toespitst op het versterken van de volkskracht en het mede-opnemen van het gezin in de nieuwe nationalistische politiek.

3. In verband hiermede wyzen wy nog op de volkomen veranderde houding t.a.v. de abortus. Deze was, onder beperking van medische aard, wettelyk toegestaan. Reeds voor de tweede Wereldoorlog echter werd de abortus verboden. Voor het bevorderen van grote gezinnen werden in 1944 de volgende bepalingen afgekondigd:

1. Speciale belastingen voor ongehuwden en gezinnen met minder dan drie kinderen;
2. Premies voor elk kind boven het aantal van drie;
3. De moeder van zes kinderen krygt een Moedermedaille;
4. Die van zeven tot tien kinderen krygt de Orde der Moederroem en de moeder van meer dan tien kinderen krygt de titel van Moeder-heldin.

En dat, terwyl de woningtoestanden, vooral in de grote steden, erger zyn dan ooit.

-.--.-.-.-.-.-

IV GEEN KOSTELOOS MIDDELBAAR EN HOGER ONDERWYS IN DE SOWJET-UNIE

Men kon geen pro-Sowjet-geschrift in handen krygen of met grote ophef werd gesproken over het kosteloos onderwys, dat de Sowjet-Unie over de gehele linie verschaft. Dit in tegenstelling met de "kapitalistiese" lande waar slechts de "kapitalistiese" ryke-lui-zoontjes" middelbaar en vooral hoger onderwys konden volgen.

In de verskillende grondwette der Sowjet-Unie werd dit kosteloos onderwys dan ook vastgelegd. De Grondwet van 1936 formuleert in artikel 1 as volgt: "De staatsburgers van USSR hebben het recht op onderwys. Dit recht wordt door de algemene leerplicht, door kosteloos onderwys met inbegrip van hoger onderwys door het stelsel van staatsstudie-toelagen voor de overgrote meerderheid van studente, door het onderwys aan die skole in die moedertaal, door die organisasie in die fabrieken, in die sowchose, in die masjien- en traktorstaties in die kolchose, van kosteloos tegniese en agronomies onderwys voor die arbeiders gegarandeerd."

By die vele wysiginge in die Sowjet-onderwys van die laaste jare klopte die formulering van art. 121 nie meer met die werkelykheid. Die Opperste Raad der Unie bracht op 15 Februarie 1947 die wysiginge aan. Voor wat art. 121 betref die volgende:

- a. die kosteloos onderwys word beperkt tot die lager onderwys;
 - b. die "staatsstudie-toelagen voor die overgrote meerderheid van studente" word beperkt tot die uitblinkers.
- K. van die Reve heeft in "Die Vrye Katheder" van 2 Mei 1947 die volgende opgemerk:

"Die tweede belangryke wysiging betref art. 121, waarin die recht op onderwys gegarandeerd word deur "algemene leerplicht voor die lager, die kosteloosheid van alle, inklusief die hoger onderwys, deur een stelsel van staats-toelagen aan die grote meerderheid der studente, deur onderwys op die skole in die moedertaal, deur organisasie op fabrieken, sowchose, masjien-traktorstaties en kolchose van kosteloos tegniese en landbouwonderwys aan die werkende."

Die in die artikel gegee garanties zyn sindsdien gedeeltelik vervallen; die kosteloosheid van die middelbaar en hoger onderwys en die stelsel van toelagen aan die "grote meerderheid" der studente zyn opgeheven. Op die oomblik is alleen die onderwys in die eerste sewen klassen die "middelbare skool" - wy soude zegge die lager onderwys - kosteloos. Die hoogste klassen van die skool van tien klassen - die middelbaar onderwys dus - en die uniwर्सiteit moet nu betaal word, ongeacht die inkomme van die leerling of zyn ouers. Die skool- en collegegeld bedraagt 150 tot 500 roebel - die maandeloon van een vrye grote kategorie arbeiders - en varieert na die peil van die onderwysinrigting. Die maandelikse toelagen aan studente zyn afgeschaft; er word nu nog alleen toelagen verstrekt aan uitblinkers. In art. 121 werden die volgende wysiginge aangebracht. Die woorde "inclusief die hoger onderwys" werden geschrapt, "kosteloosheid van die onderwys" vervang deur "kosteloosheid van die lager (letterlik sewenjarig) onderwys", en "die grote meerderheid" werd vervang deur uitblinkers".

Die oorzake, die geleid hebben tot die wederinvoering van die skool- en collegegeld, zyn moeilik na te gaan. Toen die desbetreffende wet werd afgekondig, bereikten ons prakties geen berichte uit Rusland. Nu die zaak by die grondwetsherziening weer ter sprake kom, beperkt Wysjinski

zich er toe te wyzen op de bestaande toestand en de noodzakelykheid de Grondwet daarmee in overeenstemming te brengen. Het is niet een kwestie van bezuiniging. Wysjinski wees er op, dat deze schoolgelden maar een geringe percentage van de uitgaven voor onderwys bekostigen. Het is evenmin een oorlogsmaatregel.

Men krygt de indruk, dat hier de bedoeling bestaat het volgen van middelbaar en hoger onderwys "moeilyker" te maken, om hierdoor enerzyds de "productiviteit" van het onderwys te verhogen (alleen de uitblinkers krygen geld) en anderzyds het animo te vergroten voor de vakscholen der "Arbeidersreserves". Dit in 1940 op initiatief van Stalin in het leven geroepen systeem van vakscholen-annex-internaat is in het Westen nauwelyks bekend, hoewel het alle aandacht verdient.

In deze scholen worden jaarlyks honderdduizenden jongens en meisjes opgenomen, deels door oproepingen, deels vrywillig. Na het beëindigen van de lagere school krygen ze hier een vakopleiding voor de industrie, worden kosteloos gekleed, gevoed, gehuisvest en onderwezen en zyn na afloop van die school verplicht om vier jaar te gaan werken waar hen de regering heenstuurt.

Wat het internaatkarakter en het uniform betreft, kan men het met onze Zeevaartschool vergelyken. Het geheel is een maatregel om de industrie jaarlyks van een groot contingent nieuwe geschoolde arbeiders te voorzien; waarschyndlyk omdat het platteland niet genoeg arbeiders meer oplevert."

Terecht schreef "Peraat" het blad van de P.v.d.A. van 17 Mei 1947 naar aanleiding van deze Grondwetswyziging:

"De nieuwe bepalingen komen dus hierop neer, dat het middelbaar onderwys - d.w.z. overeenkomende met ons u.l.o. of de eerste drie jaar H.B.S. of gymnasium - alleen toegankelyk is voor hen, die een maandsalaris schoolgeld kunnen betalen. Van progressie geen sprake! Gevolg: alleen de kinderen van de "managers", de organisatoren, "stoot-arbeiders", partybonzen kunnen voortgezet onderwys volgen. De gemiddelde arbeider is uitgesloten. Wie onder ligt, blyft onder.

Dit is geen oorlogsmaatregel, dit past in het systeem. K. van het Reve deelt daarna mee, dat hy de indruk heeft, dat deze maatregel de bedoeling heeft de animo voor de vakscholen groter te maken. Uit het slot van het citaat blykt, dat deze kostambachtscholen, deels vrywillig, deels door "oproepingen" bevolkt worden. En als ze van de school afkomen, zyn ze verplicht vier jaar te werken waar de regering hen stuurt. Wy hadden ons van het paradys der arbeiders toch een andere voorstelling gemaakt"

Over klassentegenstellingen gesproken.

..-.-.-.-.-

V DE "MOLODOI BOLSHEVIK" OVER PARTY EN GODSDIENST

De vraag hoe de Sowjet-Staat en de Sowjet-Party zich verhoudt tot de godsdienst is allerwegen in discussie. Veel is nog onduidelyk; er heerst misverstand op menig terrein. Men spreekt van principiële wyzigingen in de Sowjet-Unie die ver uitsteken zouden boven vragen van tactiek en politiek. Daarom nemen wy hier over een artikel van de "Molodoi Bolshevik" uit Moskou, zoals wy het vonden in "ECHO" van Mei 1947. Wy onderstrepen telkens enkele belangryke uittalingen. Er zou over dit artikel veel zyn te zeggen, maar laten het nu liefst in zyn geheel volgen zonder enig commen-

"De redactie van de "Molodoi Bolshevik" ontving de volgende brief van de Komsomol-organisatie van een middelbare school in de provincie Kalingin:

Waarde Kameraden,

In onze vereniging is onlangs de vraag gerezen, welke plaats de godsdienst inneemt in het leven van de Komsomols. Wy menen, dat een Komsomol niet in God kan geloven of naar de kerk kan gaan. Wy hebben deze kwestie op de Komsomol-byeenkomst van alle scholen ter tafel gebracht, en op deze vergadering werd een motie aangenomen, waarin wordt uitgesproken, dat de leden niet naar de kerk behoren te gaan. Nu hebben zich sommige Komsomols niet aan dit besluit gehouden en dit heeft op school tot de heftigste debatten geleid. De kerksen beroepen zich op de wet inzake de godsdienstvryheid. Zy menen, dat zy in hun recht zyn en dat de motie van de organisatie onjuist was. Wy verzoeken U ons te laten weten, wat Uw inzichten zyn ten aanzien van deze kwestie.

Het antwoord op deze vraag is allereerst, dat de communistische party van oudsher de voorvechtster is geweest van de gewetensvryheid, d.w.z. dat zy het recht erkent van ieder burger, om zelf zyn houding te bepalen tegenover de kerk, om te kiezen tot welke kerk hy wenst te behoren of ook om die kerk de rug toe te keren. De communistische party heeft altyd een scherpe scheidingslyn getrokken tussen kerk en staat en tussen school en kerk. En na de October-revolutie heeft de party deze scheiding dan ook voltrokken.

De kerk ontvangt van de staat generlei subsidie; de Sowjet-Unie erkent geen staatskerk, en alle godsdiensten hebben dezelfde rechten. In Sowjet-Rusland bestaat overeenkomstig artikel 124 van de grondwet, gewetensvryheid voor alle burgers. Maar dit betekent allermint, dat het de communistische party onverschillig is, welk geloof haar leden belyden. Lenin heeft gezegd, dat de party "het geloof beschouwt als een particuliere kwestie voorzover het de staat betreft, maar dat de zaak zich anders verhoudt ten opzichte van de persoon zelf en tegenover het Marxisme.

Het dialectische materialisme, de levensbeschouwing van het Leninistisch-Marxisme en de theoretische grondslag van de communistische party zyn onverenigbaar met de godsdienst. De wereldbeschouwing van de party is op wetenschappelyke feiten gebaseerd, terwyl de godsdienst met de wetenschap in tegenspraak is. En aangezien de party haar optreden op wetenschappelyke basis fundeert, komt zy onvermydelyk met de godsdienst in conflict".

Stalin heeft gezegd: "De party kan niet onverschillig staan tegenover de godsdienst en voert uit hoofde van haar wetenschappelyk standpunt propaganda tegen alle godsdienstig bygeloof. Godsdienstig bygeloof is in stryd met de wetenschap, daar iedere godsdienst in wezen vreemd is aan de wetenschap". (De problemen van het Leninisme)

In de kapitalistische maatschappy werd de godsdienst niet alleen door de onwetendheid van het volk in stand gehouden, maar ook en zelfs voornamelyk door de druk, die de hogere klassen op de bevolking uitoefenden. De moeilijke omstandigheden, waaronder het volk leefde, het geringe vertrouwen op de toekomst, de vrees voor armoede en honger, die hun steeds voor ogen stond, dat alles deed hun geloof in een God en in een andere wereld toenemen. Lenin wees er op, dat het daarom onmogelyk is het geloof uit het bewustzyn van de massa te bannen, totdat deze geleerd heeft gemeenschappelyk en georganiseerd voor haar bevryding te stryden.

Daarom heeft Sowjet-Rusland de stryd tegen de godsdienst nooit als eerste punt op haar programma geplaatst. De party huldigt de overtuiging, dat het overwinnen van het godsdienstig bygeloof ondergeschikt moet

blijven aan de voornaamste taak, het organiseren en consolideren van de werkende stand in de stryd voor de overwinning van het communisme.

Na de October-revolutie, die de hechtste maatschappelyke grondvesten van de godsdienst vernietigde, hebben miljoenen mensen hun godsdienstig geloof overboord gezet. Dit is echter wel zeer diep geworteld, vooral onder onvoldoend ontwikkelde bevolkingsgroepen. Het is een oerblyfsel van het kapitalisme. Wanneer men de arbeidende bevolking in haar geheel van het godsdienstig bygeloof wil bevryden, dan moet allereerst het ontwikkelingspeil van die bevolking worden verhoogd. Men moet al het mogelyke doen om duidelyk te maken, hoe schadelyk en waardeloos dit godsdienstig bygeloof is. Men moet in deze kwestie geen bindende wetten uitvaardigen. Die zouden nutteloos zyn en wellicht haar doel voorbystreven.

Toen in 1936 het programma van het Nationaal-Komsomolverbond werd opgesteld, werd daarin verklaard: "Het Komsomol-verbond moet vastbesloten en medogenloos ieder godsdienstig bygeloof bestryden". Stalin zei hierover het volgende: "Waarom vastbesloten en medogenloos?" Het kwaad, dat godsdienstig bygeloof kan doen, moet geduldig worden duidelyk gemaakt en de propaganda voor de materialistische wereldbeschouwing moet onder de jeugd worden uitgedragen".

Overeenkomstig deze verklaring schryft het programma van de Komsomols voor, dat "het Nationaal Verbond van Komsomols geduldig aan de jeugd het gevaar van godsdienstig en ander bygeloof moet uitleggen".

De schryvers van de brief hebben gelyk als zy zeggen, dat Komsomols niet onverschillig moeten staan tegenover de godsdienst, maar dat zy anti-wetenschappelyk bygeloof moeten bestryden, terwyl die Komsomols, die hun gedrag trachten te rechtvaardigen door zich te beroepen op artikel 124 van de Grondwet, ongelyk hebben. Dit artikel slaat uitsluitend op de houding van de staat ten opzichte van de godsdienst, doch zegt niets over de party of de Komsomol.

Het Verbond van Komsomols omvat het meest vooruitstrevende en zelfbewuste deel van de Russische jeugd, en binnen het kader van het Komsomol-verbond is de godsdienst geenszins een particuliere aangelegenheid. Als een Komsomol in God gelooft en naar de kerk gaat, dan verzaakt hy zyn plicht, bewyst, dat hy het godsdienstig bygeloof nog niet geheel heeft overboord gezet, en dat hy nog geen volledig bewust levend mens is.

De Komsomol-vereniging van deze school had gelyk, toen zy deze factoren niet over het hoofd zag. Het is onmogelyk om onverschillig te blijven tegenover de verspreiding van godsdienstig en ander bygeloof onder de schoolbevolking. Maar de Komsomol-vergadering had het niet by het rechte eind, toen zy een motie aannam, waarin zy aan de Komsomols verbod naar de kerk te gaan. Als er Komsomols in de vereniging zyn, die in God gelooven, dan moet men hun uitleggen, hoe verkeerd godsdienstig bygeloof is en moet hen helpen een juist inzicht te verwerven in natuurverschynselen. Met een verbod om naar de kerk te gaan, wordt niets bereikt, maar het is wel de taak van de Komsomol om by zichzelf en anderen een bewuste houding tegenover de godsdienst aan te kweken en de jeugd er van te overtuigen, dat de godsdienstige levensbeschouwing waardeloos is. Dit bereikt men niet met het aannemen van moties. Juist zy, die er niet in slagen, anderen door een wetenschappelyk betoog te overtuigen, nemen daartoe hun toevlucht.

De Komsomol-organisatie moet in het algemeen het opvoedkundig werk onder de jeugd bevorderen en aandringen op het systematisch lezen van populair-wetenschappelyke literatuur. De leerlingen moeten naar lezingen en voordrachten gaan, waar de wetenschappelyke wereldbeschouwing wordt uiteengezet. Vooral het onderricht in de natuurlyke historie is van het grootste belang. Aan de jongeren moet de oorsprong en de structuur van het heelal worden bygebracht, de geschiedenis en de samenstelling van de aardbol,

de oorsprong en ontwikkeling van het leven op deze aarde, de oorsprong van het menselyk ras, de werking van de hersenen en de aard van ons bewustzijn. Al deze vraagstukken moeten worden uitgelegd op een zodanige wyze, dat de jeugd niet alleen vertrouwd raakt met de feiten, maar ook geholpen wordt om zich een wetenschappelyke kyk op het leven te verwerven. Maar dit alles is niet voldoende. Het godsdienstig bygeloof kan alleen worden uitgeroeid, als de natuurkundige en sociale verschynselen op de juiste wyze worden toegelicht. Er zyn jongeren, die in het noodlot of in goede en kwade voortekens geloven. Het is nodig, dat duidelyk wordt uitgelegd, hoe waardeloos dergelyke opvattingen zyn, en de jeugd moet leren, alle gebeurtenissen in hun leven te beoordelen in het licht van de materialistiese wereldbeskouwing. Godsdienstig en ander bygeloof kunnen tegenwoordig het best worden bestreden met het onophoudelyk en geduldig prediken van de wetenschappelyke en materialistiese wereldbeskouwing".-

In de aanvang schreven wy dit artikel zonder commentaar op te nemen. Niet omdat op tal van punten niet het nodige te zeggen zou zyn. Wy zullen dit zeker regelmatig doen. O.a. in dat artikel, dat de exclusieve en inclusieve - om de woorden van Mr. J.C. Baak te gebruiken - periode van het totalitaire systeem te behandelen. Eén ding is echter wel duidelyk: van een principiële verandering is by het communisme geen sprake.

VI DE SYMBOLEN DER SOWJET-UNIE

Tot de symbolen der Sowjet-Unie behoren: het staatswapen, de vlag en het volkslied.

Het Staatswapen. Volgens art. 143 van de Grondwet bestaat het staatswapen van de USSR uit "een sikkel en hamer op de wereldbol, bestraald door de zon en omkranst door korenaren met het opschrift in de talen van de Republieken: "Proletariërs aller landen, verenigt U". Boven in het wapen is een vyfhoekige ster".

De Staatsvlag Art. 144 van de Grondwet zegt hierover: De Staatsvlag van de USSR bestaat uit een baan rode stof, waarop in goud in de bovenhoek by de vlaggestok een sikkel en hamer en daarboven een rode vyfhoekige ster, omgeven door een gouden rand. De verhouding van de breedte tot de lengte is 1 : 2".

Het Volkslied. De Sowjet-Unie heeft een eigen volkslied gekregen. De tekst is geschreven door S. Michalkoo en El-Registan; de muziek is van A. Alexandrov. De Nederlandse letterkundige Theun de Vries gaf een nederlandse vertaling, die te vinden is in de bundel "Het Vryheidslied", Uitg. Pegasus, Amsterdam 1947, blz. 13.

Volkslied van de Sowjet-Unie.

Een reeks republieken sloot vry en eendrachtig,
Geschaard om het zegenryke Rusland haar bond,
't Sowjetland een Unie, ondeelbaar en machtig
op 't hecht fundament van de volkswil gegrond.
Roem zy met U, Myn Vaderland,
Roem zy met U, bevryde grond,
Bolwerk der vriendschap dat allen omsluit.

Vlag van het groot Sowjetverbond,
Vlag waar het volk zyn kracht by vond
Bracht ons van Zege naar Zege vooruit.

Gy zon van de vryheid, Gy straaldet door stormen,
Waar Lenin de weg wees, die bergopwaarts gaat,
Tot arbeid en moed wist Stalin ons te vormen,
De trouw aan het volk roept ons op tot de daad,

Refrein: Roem zy met U, enz.

Een leger werd groot in de stryd die wy streden,
En al wie ons aanvalt bezwykt door die macht.
Nu allen tesamen het lotgeval smeden,
Bloeit eer en geluk voor het komend geslacht.
Roem zy met U myn Vaderland,
Roem zy met U bevryde grond.
Bolwerk der vriendschap dat allen omsluit
Vlag van het groot Sowjet verbond,
Vlag waar het volk zyn kracht by vond,
Waai ons van zege naar zege vooruit.

Dit nieuwe volkslied geeft duidelyk aan hoe het nationale in de Sowjet-Unie naar voren gekomen is. Trouwens in de bundel Vryheidsliederen, die door Lion Contran zyn verzameld en by de comm. Pegasus uitgegeven zyn, is dit ook duidelyk te bespeuren. De inhoud van deze bundel liederen vermeldt o.a. (in volgorde):
De Internationale;
Wilhelmus;
De Vlaamsche Leeuw;
Volkslied van de Sowjet-Unie;
Indonesia Raja;
Partisanenlied enz.

Het Staatswapen blyft echter: sikkel en hamer op de wereldbol.
--.-.-.-.-.-.-.-.-.-

VII ECONOMISCHE DEMOCRATIE IN DE SOWJET-UNIE?

Het verwyrt dat van communistische zyde gericht wordt tegen hen, die de Sowjet-Unie beschuldigen van een volkomen gebrek aan democratie, luidt: de zgn. democratie in West-Europa is op zyn hoogst een politieke democratie. Deze is echter waardeloos, wanneer ze niet gepaard gaat met de economische democratie.

Over de kwestie van lonen en pryzen bevatte "Parade" van 6 Juni '47 een uitnemend artikel, dat we hier in zyn geheel laten volgen:

"De Waarheid"

"De Waarheid" verweert zich tegen de beschuldiging, dat nergens het verschil in de lonen zo groot is als in Rusland. Een zonderling verweer overigens!

Het is een citaat uit de Nat. Rott. Crt., dat met instemming overgenomen wordt en eindigt met de volgende wysheid: "Het blyft, ondanks dat afromen, aantrekkellyk om veel te verdienen, in het byzonder in de laatste tyd, toen de regering er toe overging de distributie-pryzen en de pryzen der commerciele winkels naar elkaar toe te brengen (een verstandig streven)".

Laten we even zien, hoe de pryzen van de gerantsoneerde en van de

officiële zwarte markt zich ontwikkelen:

Pryzen v.d.gerantsoeneerde artikelen per kg.

	tot		vanaf	
	16 Sept. '46	16 Sept. '46	16 Sept. '46	16 Sept. '46
Bruinbrood	1.10		3.40	
Wittebrood	1.70		5.-	
Suiker	5.50		15.-	
Boter	28.-		66.-	

Pryzen van de officiële zwarte markt per kg.

	tot		vanaf	
	1943/'44	16 Sept. '46	16 Sept. '46	16 Sept. '46
Bruinbrood	30-35	10	7.50	
Wittebrood	100	18	12.50	
Suiker	800	130	60.-	
ter	1000	210	140.-	

Het is al de moeite waard, de pryzen van de gerantsoeneerde artikelen eens te vergelijken met de Nederlandse. Stellen wy het maandloon van een Russische arbeider op gemiddeld 500 roebels (aan de hoge kant) en dat van de Nederlandse arbeider op 170 gulden (F.40.-per week) dan blykt, dat naar Russische maatstaf de Nederlandse pryzen zouden zyn:

- 1 kg. bruinbrood F.1.10, 8 ons F.0.88;
- 1 kg. witbrood F.1.70, 8 ons F.1.36;
- 1 pond suiker F.2.50;
- 1 pond boter F.11.-

Het is nu al duidelyk, dat een Russische arbeider niet vet sopt. Maar de bevoorrechten, die een salaris verdienen dat 10,20,30 maal zo hoog is, kunnen op de zwarte markt terecht. Dat is niet strafbaar, want ook daarvan worden de pryzen door de Staat gecontroleerd.

Een zo schaamteloze en openlyke bevoorrechting van de meest draagkrachtigen zou in de West-Europese landen ongetwyfeld de felste protesten van de communisten en trouwens van ieder ander uitlokken, en terecht!

Hoë men de zaken ook wendt of keert, het staat vast, dat Rusland in deze tyd het land is met de scherpste klassetegenstellingen en de grootste bevoorrechting van een kleine maar sterke groep welgestelden boven de massa der arbeiders.

Het is in dit verband zeker niet oninteressant eens te horen, wat de correspondenten van Engelse bladen, die ter gelegenheid van de conferentie enige weken in Moskou verbleven, als hun indrukken meedelen. Zy kunnen nu zonder vrees voor censuur meedelen hoe ze de toestand in Moskou gevonden hebben.

Door de Regeringsvoorlichtingsdienst van 19 Mei j.l. zyn een aantal peittraksels gepubliceerd, waardoor het mogelijk is een beeld te krygen van het Rusland van heden.

Wy geven hieronder het zwart en het wit.

Eduard Crankshaw schryft in de Observer: "Er zyn nog veel Duitse auto's en Westerse kleren in Moskou. Maar zonder herstelbetalingen uit de lopende productie zal dat niet lang meer duren. Het voedsel, dat verkregen was uit Oost-Europa, is reeds op. Brood is minder duurzaam dan auto's. Men kan van zyn gewone rantsoen leven, wanneer men een stevige arbeider is met een goede gezondheid, die de cantinemaaltyden ontvangt op de plaats waar hy werkt. Maar wanneer men niet zo robuust is als een boer of wanneer men een invalide te zynen laste heeft, moet men, extra werk zoeken om zyn inkomen te vermeerderen; negen-tiende hiervan zal dan opgaan aan voedsel op de vrye markt, waar de pryzen duizelingwekkend hoog zyn:

twintig roebel (+ Fl.6.- voor een kilo aardappelen".

De diplomaat ~~de~~ correspondent van de News Chronicle schryft, dat het Russische volk geen oorlog wenst, maar dat het regime het volk tot elke conclusie kan dryven, waartoe het regime heeft besloten. Hy is echter van mening, dat ook het regime voorlopig geen oorlog kan wenssen. Over de woningtoestanden schryft hy, dat in Moscou 6 à 7 miljoen mensen wonen in een woonruimte, die naar Londense maatstaven minder dan 2 miljoen mensen kan herbergen.

"Toen de Duitsers verdreven waren, waren ongeveer 30 miljoen mensen dakloos. Het probleem is in Moscou nog groter geworden door de vlucht van vele plattelandsbewoners en weerkerende soldaten naar de stad. Buiten Moscou zag ik families wonen in verlaten wagons, in kerken, in schuren en in oude hutten. Er worden fabrieken gebouwd en bibliotheken en hier en daar ook huizen. Maar de Sowjet-regering wil de woningbouw geen voorrang verlenen en niemand in Rusland kan my vertellen, hoe lang het nog al duren alvorens de woningtoestand belangryk verbeterd zal zyn".

W.N.Ewer schryft in de Daily Herald (Labour) o.m.: "Er zyn natuurlyk geen klassen in de Sowjet-Unie. De Russen hebben my plechtig verzekerd, dat er geen ryken en geen armen bestaan. Toch is er zeer zeker een zeer groot aantal mensen, die in lompen lopen, slecht behuisd zyn en zichtbaar ondervoed. Even zeker is het, dat er enkelen zyn, die zeer goed gekleed gaan, wel doorvoed zyn en goed behuisd en die in staat zyn om te eten, te drinken en te dansen in ontstellend dure restaurants. Wie zy zyn? Hoge ambtenaren, officieren, schryvers, acteurs, dansers en de meer fortuinlyke leden der verschillende beroepen".

Hy deelt verder mee, dat een ongeschoolde arbeider, "vrouwen, die sneeuwruimen in de straten", 275 roebel per maand krygen. (Men probeer zich voor te stellen, wat "De Waarheid" zou schryven over sneeuwruimende vrouwen in Amsterdam! Red. Par.). Een advocaat met een goede particuliere praktyk kan wel 40.000 roebel per maand verdienen (Fl.12.000.- per maand, Fl.144.000.- per jaar, Fl. 2.800.- per week).

Ironisch gaat de schryver verder: "Ik vrees, dat Lenin tamelyk burgerlyke ideeën gehad moet hebben, toen hy schreef, dat "het proletariaat er voor zal zorgen, dat iedere zwoeger een sekere verbetering in zyn bestaan zal zien; dat iedere familie voldoende brood zal hebben; dat ieder kind een fles goede melk zal hebben en dat geen volwassene in een ryke familie extra melk zal durven nemen, zolang niet alle kinderen voorzien zyn". Volgens deze correspondent ontvangt de Russische arbeider een roebel voor hetzelfde werk, waarvoor een Engelse arbeider een sixpence (30 cent) ontvangt. De geschoolde arbeider krygt volgens hem 1000 roebel per maand, het gemiddelde loon bedraagt 600 roebel per maand. Volgens andere opgaven is het 300-500 roebel.

⁄ Zegt; zwart brood, het gewone maal, kost 3 roebel (90 cents), een aluminium pan, naar gelang van de maat 20 tot 100 roebel (Fl.6.- tot Fl.30.-), een herencostuum 2000 roebel (Fl.600.- of wel 2 of 3 maal het maandsalaris!); een reep chocola...60 roebel (Fl.18.-). Een Zis-auto kost Fl.30.000.-...over dure sleën gesproken!

Nadat dan de schryver geconstateerd heeft, dat er in Rusland geen klassen meer zyn met voorrechten, maar "categorietn"; die "voorkeur" genieten, hetgeen een fyn verschil is, besluit hy met de conclusie, dat wy om dit alles Rusland niet moeten veroordelen.

"Wy zyn er volkomen naast, wanneer wy Rusland beoordelen naar onze maatstaven, wanneer wy verwachten, dat het zich langs onze lynen zal ontwikkelen, of zelfs meer langs lynen, die wy intuïtief begrypen. Zeker, de huidige gemeenschap in de Sowjet-Unie is niet, wat wy onder socialisme verstaan. Maar dat hadden wy ook niet moeten verwachten. Haar deugden en

fouten zyn volkomen Russisch, terug te voeren tot ver voor de revolutie, tot het Tsarisme, tot de Orthodoxe Kerk, tot misschien nog dieper liggende oorzaken. Het is blinde dwaasheid om Rusland te beschouwen als een poging tot een model van een arbeidersrepubliek, zoals wy die zouden zien. Het is even dwaas het te veroordelen, omdat het dat niet is. Zyn idealen, zyn begrippen, zyn denkbeelden, zyn zo verschillend van de onze, datemen soms aan een wederzyds begrypen wanhoopt".

Wy zyn geneigd hierop te zeggen: accoord, als men ons van communistische zyde dan ook maar niet wil laten geloven, dat Rusland een aards paradys is, waaraan wy een voorbeeld kunnen nemen.

De (communistische) Daily Worker heeft van repliek gediend. Tegenover de "News Chronicle" wordt opgemerkt, dat de woningtoestanden in Engeland ook zo goed niet zyn. Men denke aan de "squatters". Verder van de "Daily Herald" wordt gezegd, dat men nauwelyks zou denken, dat y socialist is.

De Zis-auto wordt in beperkte hoeveelheid gemaakt voor diegenen, die in dit uitgestrekte land lange reizen moeten maken. Is het in deze omstandigheden verkeerd voor een socialistisch land om een efficiënte auto te maken? Wy zouden zeggen: Welnee, al is Fl. 30.000.- wel wat pryzig. Wie ryden er in die auto's? Ambtenaren waarschynlyk. Wat zou "De Waarheid" zeggen, als eens.....

Volgens de "Daily Worker" is het loon voor een ongeschoolde fabrieksarbeider 450 roebel. Over de sneeuwruimende vrouwen wordt niet gerept. Het gemiddelde loon op de fabrieken in Moskou, Leningrad en het Donbekken was 800 roebel per maand, specialisten komen aan 2000 tot 2500 roebel toe. Alweer: wat zou "De Waarheid" er van zeggen, als in Nederland een gemiddeld loon werd verdiend van Fl. 40.- en een specialist zou Fl. 120.- krygen? Neen, Rusland kan voor ons geen voorbeeld zyn en als "De Waarheid" ons by voortdurend vertelt, dat dit het ideaal is, waarnaar wy moeten streven, zullen de Nederlandse arbeiders goed doen zich van de feiten op de hoogte te stellen.

-.:-.-.-.-.-.-.-.-.-

INTERNATIONALE VRAGEN

COMMUNISTEN VOEREN ACTIE OP ALLE FRONTEN

De vredige samenwerking, waarover Stalin sprak met Harold Stassen was in volkomen tegenspraak met de Leninistische theorie, zoals die ook door Stalin is aanvaard. De praetyk op de Balkan spreekt dan ook een geheel andere taal. De verwarring, die in Centraal-Europa "van Oostenryk to' Mongolië" is gewekt door communistische activiteit wordt door J. de Kaa in "Peraat" van 20 Juni 1947 volkomen juist getekend met de volgende woorden:

"De maand Juni heeft ons een reeks van communistische acties doen zien, die juist als men zich niet beperkt tot het onderzoeken van ieder ervan afzonderlyk, doch als men een beeld van het geheel tracht te vormen, een voortreffelyke illustratie geven van wat nu eigenlyk Russische politiek is, en van wat de wereld te wachten als de Russische invloedssfeer voortdurend vergroot zou worden.

Van Oostenryk tot Mongolië

Die invloedssfeer omvat de gebieden, die in de loop van wereldoorlog II door de Russische legers zyn betreden, en als we de communisten mogen geloven, daardoor zyn "bevryd". Ze omvat ook die gebieden waarin de Russen

reeds veel langer de feitelyke macht uitoefenen, zoals de zogenaamde "Mongoolse Volksrepubliek" die tegen de byna onbevolkte buiten-gebieden van China ligt, en die al sedert byna een generatie een operatiebasis voor de Russen, zowel in de richting van Mandsjoerije en Noord-China, als in de richting van dit Chinese buitengebied, Sinkiang, en daardoor naar Midden-China en zelfs naar India, is geworden. Van Mongolië tot Oostenryk strekt zich het enorme gebied uit, dat door de Russische legers bezet is. De invloedssfeer van Rusland eindigt daar niet. Die is aanwezig overal waar communistische partyen de versterking van het "proletarische vaderland" als de taak beschouwen, die het voornaamste is, en die "met alle hun ten dienste staande middelen" - zoals het program van de alleen formeel ontbonden Communistische Internationale het formuleerde - moet worden volbracht.

De Juni-maand heeft ons tot op heden een reeks van acties laten zien, die alle de versterking van deze invloedssferen beogen, en die bewyzen, dat Moscou inderdaad een wereldpolitiek voort en de dingen niet zo stuntelig aanpakt als de door Moscou bedreigden het tot op vandaag nog steeds doen.

"Zuivering" in Hongarye Het begon in Hongarye, een van die landen die, als de vredesverdragen getekend zyn, voor wier aanvaarding ook Moscou zich heeft uitgesproken, maar die intussen nog steeds op de Russische handtekening wachten, binnen negentig dagen door de Rode Legers ontruimd moeten worden. Nu heeft het Hongaarse volk, wat het dan overigens ook in politiek opzicht moge verlangen, één ding duidelijk kenbaar gemaakt by de verkiezingen die gehouden zyn, en die zich in meer vryheid hebben afgespeeld, dan dat b.v. in Polen, Roemenië en Bulgarye het geval was. Dat ene ding was: dat men noch aan de directe uitvoerders van de Russische bevelen, aan de communisten, in belangrijke mate vertrouwen schonk, noch aan de socialisten, die geen duidelyke scheidingslyn tussen zich en de communisten trokken, doch als bondgenoten van de C.P. optraden. De overweldigende meerderheid stemde op de party, die zover mogelyk van Rusland af stond, op de party der Kleine Bezitters. Ook die party had tenslotte rekening te houden met het feit, dat het Russische leger in het land staat, en ze moest dus een regering vormen, samen met socialisten en communisten, waarby de communisten natuurlyk een veel groter deel van de machtsposities kregen dan met de uitslag van de verkiezingen in overeenstemming was. Hiermee kon Rusland, hoe ontstemd ook over de uitspraak van het Hongaarse volk, voorlopig volstaan, zolang het Russische leger voor correcties kon zorgen. Maar nu het eind van de Russische bezetting in zicht komt, nu moet er in Hongarye een regering komen die volkomen door de communisten gecontroleerd wordt, en die het hele land tot een "veilig gebied" maakt, bekeken van uit het Moscou standpunt. Dus moest de meerderheidsparty machteloos worden gemaakt, iets waarmee de Russen reeds geruime tyd geleden begonnen waren, toen de secretaris van die party werd gearresteerd als samenzweerder tegen het Russisch bezettingsgezag, en toen een twintigtal afgevaardigden, om dezelfde reden uit het parlement werden verwyderd, zonder dat hun plaats door andere leden van die party werd ingenomen.

Dat er een Hongaarse reactie is, dat deze tot de ergste typen van dit soort behoort, daarvan legt de geschiedenis van Hongarye sedert 1919 getuigenis af. Maar die reactie was by de bezetting van het land door de Russen, in de periode tot aan de verkiezingen, op uiterst hardhandige wyze aangepakt, voor zover de Russen het tenminste niet nodig vonden, met een deel van de vroegere hoogwaardigheidsbekleders te gaan samenwerken, en deze lieden, zoals ze dat ook in Roemenië hebben gedaan, in allerlei machtsposities te houden of te plaatsen, geheel volgens de Russische opvatting, dat een overgelopen reactionnair veel bruikbaar is dan een overtuigd

democraat. Dat men dus reactionnaire parlementsleden verwydert, dat is in omstandigheden als de Hongaarse verdedigbaar, als men ze dan maar vervangt door andere leden van dezelfde party, die niet tot de reactie behoren. Maar is dan die hele party niet reactionnair, zal men vragen? Ze is niet meer reactionnair dan een party van kleine bezitters uit de aard van haar structuur moet zyn, d.w.z. ze kan zeer vooruitstrevend zyn, en voor een politiek, die op verstandige wyze naar de georganiseerde economie gaat, en de kleine boeren en middenstanders in die economie inschakelt, worden gewonnen. Maar het is de Russen en communisten niet te doen om de een of andere verbetering van de Hongaarse economie, noch om de verhoging van het levenspeil van het Hongaarse volk. Wat zy willen is niets anders dan de heerschappy der communisten; het volkomen uitleveren van het Hongaarse volk aan de Russische belangen.

De Hongaarse socialisten

Dit heeft dan geleid tot de regeringscrisis, die in feite op de vlucht van de belangrijkste regeringspersonen naar het buitenland neerkwam, en op het in hun plaatsen zetten van lieden, die voldoende vrees voor Moscou hebben om volkomen te gehoorzamen. Deze lieden en een toenemend aantal communisten moesten er voor zorgen, dat een regering aan het werk gaat, die straks verkiezingen kan uitschryven, waarbij een eenheidslyst van communisten, socialisten en gehoorzame kleine bezitters de meerderheid behaalt, en de democratie-volgens-Russisch-model over Hongarye heerst. Dat dan de zaak nog niet afgelopen is, dat voortdurend weer nieuwe slachtoffers uit de groep van de kleine bezitters en van de socialisten zullen worden uitgezocht, zodat uiteindelyk alleen communisten en lieden, die zich aan de communisten verkocht hebben (of ze zich nu socialist of kleine bezitter noemen doet er niet toe) in het staatsapparaat zitten, dat moest nu langzamerhand voor ieder duidelyk zyn.

Niettemin vindt men by de Hongaarse socialisten blykbaar nog een meerderheid, die meewerkt om de communistische manoeuvres een parlementaire, democratische en zelfs socialistische, sanctie te geven. Het gaat dan altemaal tegen "de reactie", wat heel fraai is, maar de voornaamste reactie in Hongarye is nu eenmaal het Russische leger en de "gang" van Rakosi, de communistische leider, die onder de weinig scrupuleuze agenten van de Comintern; altyd een van de allerergsten was.

Bovendien, deze gewilligheid ten aanzien van de communisten zal de Hongaarse socialisten niet baten. Om het maar zo cru mogelijk te zeggen: ook zy gaan er aan. De "Observer" van 15 Juni meldde reeds, dat de communisten in de fabrieken en openbare bedrijven eisen, dat de socialistische vertrouwensmannen zullen aftreden, vaak onder bedreiging met geweld.

Poolse ervaringen

In Polen, waar de socialisten zich al lang geleden aan de communistische overheersing onderwierpen, heeft dit er wel toe geleid, dat een aantal socialisten mede de vruchten plukken van het behoren tot de nieuwe heersersgroep, die zich daar duidelyk aan het vormen is, maar dit zal slechts een vreugde van voorbygaande aard zyn. Immers tot de berichten van de afgelopen week behoort ook dat, waarin wordt meegedeeld, dat een aantal vooraanstaande socialisten in Warschau zyn gearresteerd, beschuldigd van hoogverraad, wat in de door de Russen beheerste landen de term is, waarmee ieder contact met het buitenland aanduidt. Dat in dit bericht gesproken werd van verbindingsen met de Poolse contra-regering in Londen, is, voor allen, die de methoden kennen, het bewys, dat de communisten bloed willen zien. De socialistische party van Polen zal dus weldra voor de keus staan een aantal van haar voormannen aan de communisten uit te leveren, of buiten de wet te worden gesteld. Levert ze hen uit, wat te verwachten is, dan volgt na de eerste uitlevering de eis tot een volgende,

en dit wordt dan voortgezet totdat de socialisten en hun eer en hun party hebben verloren. Het einde in al de Russen-landen is steeds, dat er een politiek monopolie overblijft, uitgeoefend door een "gezuiverde", dus tot absolute gehoorzaamheid gedresseerde communistische party.

Zover is men in Polen nog niet, men neemt er in al die landen de tyd voor. Voorlopig zyn er niet alleen socialistische partyen, maar zelfs nog "opposities". Doch het behoren tot de oppositie staat gelyk met het in zyn bezit hebben van een uitgesteld doodvonnis. In Hongarye is de leider van de oppositie van hoogverraad beschuldigd, omdat hy het wenselyk achtte, dat by de komende "verkiezingen" buitenlandse waarnemers aanwezig zullen zyn, de enige, ofschoon onvoldoende, waarborg, dat die verkiezingen niet helemaal een communistische rel zullen worden. En in dezelfde week werd de leider van de Bulgaarse oppositie gearresteerd, wat dus betekent, dat dat land de volledige Russificering moet worden verkregen.

Oostenryk in de knof

Typisch is voor de hele situatie het gebeurde in Oostenryk. Zo ergens in de wereld een door en door socialistische arbeidersbeweging bestaat, dan is het daar. En de communisten hebben er dan ook, ondanks de Russische bezetting, maar ook dank zy de aanwezigheid van geallieerde troepen, geen voet aan de grond kunnen krygen. Niettemin hebben ze een vertegenwoordiging in de regering, die veel groter is dan hun invloed in het land. Doch daarmee zyn ze natuurlyk niet tevreden. En het is nu bekend geworden, dat ze bezig waren de regering te pressen tot het uitbreiden van de communistische invloed in de regering en tot het uitwerpen van ministers met te veel zelfstandigheid tegenover de Russen.

Het in de openbaarheid brengen van deze poging heeft het spel even doorkruist, maar het arme Oostenryk zal daar zwaar voor moeten boeten. Niet alleen is het Russische leger daar nog steeds, dat het land leeg haalt, maar de Russen hebben nog een ander middel, nl. de eis, die hun vazal Tito aan Oostenryk stelt, voor het afstaan van de aan Joegoslavië grenzende gebieden. En aangezien de vredesverdragen Tito op dit punt niet bevredigd hebben, vreest men voor een inval in die gebieden van "patriotten", die de aansluiting aan Joegoslavië wenschen, en die noch door Tito, noch door het Rode Leger tegengewerkt zullen worden. Hier naderen we dus al de militaire operaties, die, in deze oorlog tussen Rusland en de geallieerden, (want dit is het tenalotte), tot dusver nog vermeden zyn.

Vazal-staten en vazal-organisaties

Militaire operaties hebben wel plaats gehad aan het andere front van het Russische imperium, te weten aan het Chinese front, waar de Mongoolse republiek haar militaire macht, die een door Rusland gevormde, geleide, gewapende en gebruikte macht is, het Sinkiang-gebied heeft binnengestuurd. Of die macht door Russische vliegtuigen begeleid was, is een formaliteit; de "Mongoolse" vliegtuigen zyn Russische vliegtuigen, en er wordt in de Mongoolse republiek zelfs niet geniest als de Russen het niet willen.

Ziehier, zeer in het kort een beeld van de Russische bedryvigheid in en door de vazal-staten. We zouden te uitvoerig worden, als we er een schets van de gelyktydige bedryvigheid der Russische vazal-organisaties aan toevoegden. Men weet, wat zich in Frankryk heeft afgespeeld, en men kent de poging om hier in Nederland een stakingsgolf te doen ontstaan. Men weet veel minder van de bedryvigheid in Italië, waar de communisten een heel guerilla-leger hebben, dat gereed staat om tegen de regering met de wapens in de hand op te treden. In ieder geval houdt men in Washington rekening met de mogelijkheid van een communistische staatsgreep in Italië, en trouwens ook in Oostenryk. Ik zou er aan willen toevoegen, dat de situatie in Frankryk zich meer en meer in de richting ontwikkelt, die het spreken over staatsgrepen, tot een verstandig politiek

gesprek, en niet langer tot het alarmisme doet behoren.

Aan de vooravond van het congres van Margate had de "Izvestia" een heftig artikel tegen Bevin. Thans heeft de "Prawda" een tweetal artikelen gebracht, die een aansporing bevatten, tot de Engelse linkervleugel gericht, en trouwens ook tot de Franse socialistten, die het meest gevoelig zyn voor de "eenheid" met de communisten, om te breken met de Bevins en de Blums, en de Russo-communistische politiek krachtiger en duidelyker te steunen.

De aanval en het verweer.

Het is duidelyk, de communisten zyn over de hele linie actief, met alle middelen, die tussen de kleine militaire en de grote propagandistische ofensieven maar te bedenken zyn. Het is ook duidelyk, wat de reden voor deze verhoogde activiteit is. De mogelykheid van een Amerikaanse politiek, die het herstel van Europa en van de wereld zou brengen, tekent zich s' is duidelyker af.

Eindelyk is er dan tegenover het communistische plan een Amerikaans plan, dat nog lang niet alle terreinen bestrykt en dat ook nog niet met de nodige flinkheid en snelheid wordt toegepast. maar dat zich dan toch als het pogen van Marshall om de Europese economie te saneren, aftekent.

Een gesaneerd Europa echter, betekent niet alleen, dat de invloed van de Russische vazaal-partijen daar snel zal afnemen, het betekent ook, en dat vindt men in Moskou bedenkellyk, dat een hersteld Europa ontstaat, dat na enige jaren over de krachten zal beschikken om een Russische inval te weerstaan, totdat Amerikaanse hulp komt, die de weerstand in een Russische nederlaag doet verkeren. Maar dat is niet het enige. Een zich herstellend Europa zou op de Russische vazaalstaten een geweldige zuigkracht uitoefenen. De overgrote massa van de bevolking in het gebied, dat de Baltische staten, Polen, Roemenië, Bulgarye, en alles wat ten Westen hiervan ligt, omvat, moet van de Russen en van hun honger-economie, evenmin iets hebben als van hun totalitaire politiek. Hetzelfde is, op een geheel andere wyze, met de Aziatische volken het geval. Alleen de chaos geeft Rusland kansen. En dus moet die chaos overal gehandhaafd worden, of waar mogelyk vergroot, juist nu de mogelykheden van de beëindiging der chaotische toestanden zich gaan aftekenen.

En het verweer tegen dit communistische pogen ligt dus ook voor de hand. In de eerste plaats moeten de plannen van Marshall snel tot werkelikheden worden, en zal men moeten begrypen, dat die plannen in omvang en diepte nog onvoldoende zyn. Om het maar weer simplistisch te zeggen: als Amerika meent met twintig milliard dollar klaar te komen, dan vergist het zich. Het zullen er in de loop der komende jaren, eerder tweehonderd moeten zyn.

En in de tweede plaats zal ieder, die in de politiek werkt, zich overa oeten verzetten tegen de communistische politiek, hoe vriendelyk, menschelyk, democratisch, of hoe flink, radicaal, revolutionnair, die politiek ook is aangekleed. Achter al die vele maskers, ligt de werkelykheden van de chaos en van de Russische tyrannie. En daartegen past slechts een onverbiddelyk: **NEEN!**

Alleen, wie dit "neen" zegt, kan tot een werkellyk progressieve en socialistische politiek "ja" zeggen.

-.-.-.-.-

II HET DEBAT: DS BUSKES-DE KADT

Het is mede de bedoeling van deze Bulletin-uitgave om hen, die studie maken van het communistisch vraagstuk, kennis te doen nemen van verschillende beschouwingen. Dit betekent dus niet, dat wy ons geheel of

gedeeltelyk met bepaalde beschouwingen accoord verklaren. Ons standpunt t.a.v. het communisme kan men vinden in de Inleiding. Wy nemen in dit artikel op de perspolemie tussen Ds. Buskes en de schryver van "Rusland en wy". In "Het Vrye Volk" van 21 Juni 1947 schreef Ds. B. het volgende:

Militaire macht en reactie

Het boek van De Kadt heeft twee titels. De eerste is: Rusland en wy! De tweede: Hoe redden wy de vrede?

Rusland is in het oog van De Kadt de grote bedreiging en hy stelt de vraag, hoe deze bedreiging kan worden afgewend. Een preventieve oorlog kan geen oplossing geven. Ze veronderstelt immer een georganiseerde democratische wereld. In werkelykheid hebben we een chaotische wereld, waarin de macht van de reactie zo groot is, dat een oorlog tegen Rusland een oorlog onder leiding van de reactie zal zyn. De Kadt zegt nie, dat deze preventieve oorlog ook zou moeten worden afgewezen, als wy een georganiseerde democratische wereld hadden. Zyn uiteenzetting doet vermoeden, dat hy hem in dat geval zou accepteren. Hy wylt hem immers alleen af, omdat hy in de gegeven situatie onder leiding van de reactie gevoerd zou worden. De enige reële oplossing, naar het oordeel van De Kadt, is een sterke verdediging tegen Rusland: het scheppen van een militaire macht zo groot, zo overweldigend, wat haar bewapening betreft, dat het voor de Russen duidelyk is, dat de oorlog alleen maar een nederlaag kan worden. Tegelykertyd moet een progressief continentaal Engelse gemeenschap worden opgebouwd, die in het Angelsaksische blok een factor van betekenis is en als Amerika progressief wordt, tot volkomen versmelting met dat progressieve Amerika kan komen.

Wat my verwondert is het feit, dat De Kadt, die een preventieve oorlog tegen Rusland afwylt, omdat het een oorlog onder reactionnaire leiding zal zyn, zo vlot de schepping van een overweldigende militaire macht propageert, zonder ernstig de vraag te stellen, of deze schepping niet evenzo onder reactionnaire leiding tot stand zal komen. De Kadt zegt zelf, dat er geen progressief Amerika bestaat, dat er zelfs geen progressieve party in Amerika gevonden wordt. De krachten voor een progressieve beweging zyn wel aanwezig, maar of zy de leiding in handen zullen krygen, is onzeker. Toch meent De Kadt, dat tegenover Rusland een progressief Amerikaans-Angelsaksisch blok kan worden opgebouwd, terwyl tegelykertyd een overweldigende militaire macht wordt geschapen.

Naar onze overtuiging propageert hy een vierkante cirkel. Hy wylt voor alles realist zyn. Laat hy het dan voluit zyn en er aan denken, dat het tot nog toe nooit vertoond is, dat de schepping van een overweldigende militaire macht gepaard ging met de opbouw van een democratische en progressieve wereld. Een geweldige militaire macht betekent altyd een ver-militarisering van het leven en dit heeft tot nu toe nooit anders betelend dan een versterking van de reactie en een verzwakking van de democratie.

Op het Labour-congres in Margate hebben socialisten, met een staat van dienst achter zich, gewaarschuwd tegen de fatale invloed van het leger, dat overal fascistische trekken vertoont. En in Nederland weten wy, hoe grote spanning er bestaan kan tussen een regering, die progressief wylt zyn, en een legerleiding, die het niet wylt zyn. Een deel van de moeilykheden in Indonesië moet zeer zeker uit deze spanning worden verklaard.

Als alleen een overweldigende militaire macht van Amerika en Engeland de vrede kan waarborgen, moet men er zich op voorbereiden, dat de leiding van het anti-Russische blok in handen van de reactie komt. Laten wy realisten zyn en de positie van de reactionnaire machten in de wereld in rekening brengen. In Nederland hebben wy een progressieve regering. Maar de reactie maakt zich al breder en breder. Wy gaan in dit opzicht niet vooruit, maar achteruit.

achteruit. De opbouw van een geweldige militaire macht zal in ons land niet anders dan een bedreiging van de democratie en de progressie zijn. Een ander voorbeeld: Duitsland! De Kadt propageert het herstel van de Duitse eenheid, met uitsluiting van Russische invloed, onder Angelsaksische leiding, waarbij hy het vanzelfsprekend vindt, dat Duitsland gedennazificeerd wordt, en het overlaten van de leiding der bezetting aan militairen en lieden, die met anti-democratische Duitsers sympathiseren, krachtig wordt tegengegaan. Nu vooral reëel blyven! In de Engelse zone +) is het zo, dat de Engelsen liever tien nazi's dan één communist zien. En de nazi's hopen alleen maar op de door De Kadt gepropageerde schepping van een overweldigende militaire macht tegen Rusland en een daarop volgende oorlog, waarin Rusland verliest. Dan krygen ze weer hun kans. Nazi's, die het communisme haten, steunen de K.P.D. enkel om Engeland snik aan te jagen. Van de denazificering komt niets terecht. En zo maar v t. De oplossing van De Kadt betekent in Duitsland een begunstiging van de nationaal-socialistische elementen, terwyl de waarlyk progressieve krachten worden uitgeschakeld. Meerdere voorbeelden kunnen worden gegeven. Ik geloof echter niet, dat het noodzakelyk is. Wy wagen het niet antwoord te geven op de vraag, hoe wy de vrede redden, maar met al wat in ons is, willen wy waarschuwen tegen de gedachte, dat wy in de wereld, waarin wy leven, een overweldigende militaire macht tegen Rusland kunnen opbouwen onder progressieve leiding. Opvoering van bewapening en vermiliterisering van het leven heeft in de wereldgeschiedenis nog nooit een ander resultaat opgeleverd dan versterking van de reactie en bedreiging van de democratie. Wy willen deze kanttekeningen op het boekje van De Kadt besluiten met een vraag. Het is deze vraag: Moest het voor socialisten - om van Christenen maar te zwygen - eigenlyk niet duidelyk zyn, dat de opbouw van een overweldigende militaire macht, zowel uit materieel als uit geestelyk oogpunt, alleen maar een versterking van de reactie en een belemmering van het socialisme betekenen kan? Laat ieder, die zich socialist noemt, over deze vraag ernstig nadenken. Ze wordt gesteld door één wie de wereldvrede en het socialisme niet minder ter harte gaat dan De Kadt!

Ds. B. vertegenwoordigt inderdaad een bepaalde stroming in de P.v.d.A. Tegenover hem staat de figuur van J. de Kadt, die in zyn boeken, vóór en na de oorlog verschenen, zich scherp tegen het communisme heeft uitgelaten. In antwoord op het artikel van Ds. B. schreef De Kadt in "Het Vrye Volk" van 26 Juni 1947:

Slaverny

Een antwoord aan Ds. J. J. Buskes

- De moeilykheid in het debat met partygenoot Buskes, die in zyn artikel "Militaire macht en reactie" zich verzet tegen de politiek, die ik de enig mogelyke acht om aan de Russische overheersing te ontkomen, begint al direct by wat dan toch het eigenlyke uitgangspunt der discussie behoort te zyn. Het is my bekend, dat Buskes, en velen met hem, Rusland heel anders beoordeelen dan ik. Zy zien in Rusland een progressieve factor in de huidige wereld. Wy, want ook ik sta met myn zienswyze niet alleen, beschouwen het als een reactionnaire factor, en als de grootste bedreiging, niet alleen voor de vrede, maar voor onze hele toekomst, voor de toekomst van het socialisme dus. Voor my is dus aan de orde: het afwenden van een wereld van complete, en voor zover ik zien kan, ook voor vele generaties, uitzichtloze slaverny.

+) In de Russische zone worden de nazi's ook begunstigd en worden bovendien de democratische groepen onderdrukt. In verband met ons onderwerp is echter voor ons vooral van belang wat er in de Engelse zone gebeurt.

Wat ik daar tegenover stel, en dat is mijn "realisme", is helaas niet een wereld van socialisme, of zelfs maar van algemene progressie, doch een wereld waarin de reactionaire krachten alsnog de overhand hebben. Doch die wereld is er tevens een, waarin de progressieve krachten levensmogelijkheden hebben, en waarin ze zelfs al niet onbelangrijke, en voor versterking vatbare posities innemen. Een schoner beeld van die wereld kan ik tot mijn spijt niet tekenen, en ik doe dit dan ook niet.

Voor de militairen voel ik niet meer dan hij, voor Indonesië niet minder; en wat er in Duitsland gaande is, zie ik heel goed. Over Duitsland echter een enkel woord. Dat de "Engelsen" in de Britse zône "liever tien nazi's dan een communist zien", gaat buiten mijn redenering om en trouwens buiten iedere redenering, die uitgaat van de opvatting, dat zowel communisten als nazi's gevaarlijke en schadelijke lieden zijn. Als Buskes dus de graven van de reactie in de Britse zône had willen bewijzen, had hij moeten bewijzen, dat de Britten liever tien nazi's zien dan één socialist of één overtuigd democraat. Ik ben realistisch genoeg om te durven zeggen, dat zulke Britten er waren, en er nog zijn, voornamelijk bij het Leger en aanverwante organen. Maar ik weet ook, dat er van de kant van de Labour Partij, van de kant der Britse regering, heel hard gewerkt is en nog wordt, om het Britse bestuursapparaat van deze nazivrienden te bevrijden en om een apparaat te krijgen, dat de Duitse socialisten en democraten steunt. Naar mijn mening met veel te weinig begrip voor de noodzakelijkheid om daarbij ook de strijd te voeren tegen het communisme.

En hier hebben we dan het verschil tussen Buskes en zijn geestverwanten, die men ook in de Labour Partij vindt en die met vele redeneringen, tussen "revolutie" en "tolerantie" inliggend, de aandacht vragen voor "wat ons met de communisten verbindt" - en de mensen, die de dingen zien zoals ik, en die menen, dat de communisten de mensen zijn, die, als ze de kans krijgen, ons allen-ook uiteindelijk Buskes - tegen de muur zullen zetten, en die, wat nog veel erger is, alles met wortel en tak zullen uitroeien wat op de een of andere wijze, voor ons Christenen of Humanisten, de zin van wereld en leven is.

Voor de rest, om dan nog even terug te komen op de "militaire macht", Buskes beweert wel, maar hij bewijst niet, dat een Engels leger, als het de Labour-regering gegund is gedurende een heel lange periode aan het bewind te blijven, "overal fascistische trekken" zou moeten blijven vertonen. Ik ben integendeel van mening, dat een leger wel degelijk gedemocratiseerd zal worden, en kan worden, als het socialisme, werkend in de geest van Jaurès, zich met volle kracht aan die taak zet. Dat het ontzettend moeilijk is, ontdek ik natuurlijk niet. Maar een negatieve houding in deze zake, en die zie ik in het artikel van Buskes, komt uitsluitend ten goede aan onze twee vijanden. Ze levert het leger uit aan de reactie, of ze levert de wereld uit aan het communisme. Voor mij blijft de hoofdzaak, dat we het communisme buiten onze wereld houden, om een wereld te hebben waarin we de strijd tegen de reactie kunnen voeren.

Men moet echter ook het gevaar van de versterking der reactie niet overdrijven. Om de verdediging van onze wereld tegen het communisme mogelijk te maken, moet die verdediging een volkszaak worden. Daar kan ook de reactie niet onder uit. En dus zal ze, in haar afkeer van de democratie, moeten capituleren voor het communisme. Of ze zal zich met het volk moeten verbinden, en een progressieve politiek moeten voeren. Dat zullen de Churchills in Engeland moeten doen en dat zullen de Marshalls in de USA ook moeten doen. Ze zijn er trouwens al mee begonnen voor Europa; ze zullen het ook voor Amerika moeten doen. En daarmee zijn ook de grenzen van de reactie gegeven. Met dat al, de vrede die we voorlopig zullen krijgen, zal nog in vele opzichten een "slechte vrede" zijn. En terwijl ik niet ophoud

voor de "goede vrede" te werken, verkies ik hem ronduit en zonder aarzen boven de communistische slaverny.

Als Buskes vindt dat zo het probleem verkeerd gesteld is, laat hem het dan zeggen. En zo niet, laat hy dan een andere weg aanwyzen, of verklaren, dat de socialisten moeten afzien van het stellingnemen in de vraagstukken der wereldpolitiek

CYFERS

I COMMUNISTEN IN JAPAN

De bedoeling van ons Bulletin is om zakelyk gegevens te verschaffen, die helpen kunnen om inzicht te verkrygen in het communistisch vraagstuk. Zomeren we over uit "Elsevier" van 7 Juni de cyfers van de Japanse verkiezingen. De communisten hebben in Japan niet te roemen over grote vooruitgang. Dat wil echter niet zeggen, dat men zich om het communisme in Japan niet ongerust behoeft te maken. De lezer weet, dat het by het communisme niet in de eerste plaats gaat om de meerderheid. Een straf georganiseerde party met leden, die bereid zyn alles op alles te zetten, bereikt meer - de geschiedenis heeft het bewezen - dan een "burgerlyke" party met een uitgebreid kaartstelsel, waarop vele leden voorkomen, die echter naast hun contributie betalen niets uitvoeren.

Tokio, 2 Mei

De vyf verkiezingen, waar het Japanse volk in de loop van April aan had deel te nemen, zyn achter de rug. Resultaten:

	Oud	Maart '47	Nieuw
Tweede Kamer	1946		
Liberalen	148	140	133
Progressieven	110	145	
Democraten			126
Onafhank.	22	9	13
Totaal rechts	280	294	272
Sociaal Democr.	97	98	143
Volksparty	32	63	31
Coöperatieve Party	45		
Communisten	6	6	4
Onafhank.	6	5	16
To 1 links	186	172	194
Totaal generaal	466	466	466
Eerste Kamer. Nieuw.			
Liberalen		40	
Onafhank.		96	
Democraten		30	
Totaal rechts		166	

Soc. Democr.	46
Coöp.-party etc.	9
Communisten	5
Onafh.k.en onbek.	24
Totaal links,	
ten hoogste:	84

II VERKIEZINGEN VOOR DUITSE LANDDAGEN

Op 20 April zyn verkiezingen gehouden voor de Landdagen van Sleeswyk-Holstein, Neder-Saksen en Rynland-Westfalen in de Britse zone. Ze leverden grote winst op voor de Sociaal-democraten en enige vooruitgang voor de Communisten ten koste van de Christen-Democratische Unie. Wy publiceren hier de cyfers met het aantal zetels en de percentages van 1946 en 1947

<u>Noord-Rynland-Westfalen</u>					
	<u>stemmen</u>	<u>mandaten</u>	<u>1946 %</u>	<u>1947 %</u>	
S.P.D. (socialisten)	1.601.389	64	33.5	32	
K.P.D. (communisten)	700.615	28	9.4	14	
C.D.U. (Chr. Dem.)	1.874.431	90	46.-	37.5	
Centrum	488.150	20		8.3	
Frei Dem. Part.	299.115	12		6.-	
Niedersaksische Landespartei	--	--			
Z-Sleesw. Ver.	--	--			
<u>Neder-Saksen</u>					
	<u>stemmen</u>	<u>zetels</u>	<u>1946 %</u>	<u>1947 %</u>	
S.P.D.	1.067.021	65	40	43.3	
K.P.D.	139.540	8	5	5.9	
C.D.U.	489.293	30	28.2	20.-	
Centrum	101.511	6	--	4.5	
Frei Dem. Part.	216.455	13	--	9.-	
N.S.L.P.	441.971	27	14.-	17.8	
Z. Sleesw. Ver.	--	--	--	--	
<u>Sleeswyk-Holstein</u>					
	<u>stemmen</u>	<u>zetels</u>	<u>1946 %</u>	<u>1947 %</u>	
S.P.D.	462.717	43	41.3	44.3	
K.P.D.	49.841	--	--	4.5	
C.D.U.	359.933	22	37.3	34.5	
Centrum	1.073	--	--	1.-	
Frei Dem. Part.	52.299	--	--	5.1	
N.S.L.P.	--	--	--	--	
Z. Sleesw. Ver.	82.684	4	7.3	7.9	

III OVER HOEVEEL MENSEN HEEFT DE S.U. DE BESCHIKKING?

De bevolking van de Sowjet-Unie, gerekend naar de grenzen van 1939	170.500.000
bedraagt:	
<u>Gebieden in Europa onder Sowjet-toezicht:</u>	
Polen:	35.000.000
Oost-Duitsland:	25.000.000
Roemenië:	20.000.000
Joego-Slavië:	15.700.000
Hongarye:	10.000.000
Bulgarye:	6.500.000

Lithauen :	2.000.000	
Letland :	2.000.000	
Estland :	1.000.000	
Albanië :	<u>1.000.000</u>	118.000.000

AZIE

Noord-China :	75.000.000	
Mansjoerye :	45.000.000	
Noord-Korea :	<u>10.000.000</u>	130.000.000

Onder gedeeltelyke controle van de Sowjet:

Tsjecho-Slowakye :	15.000.000	
Oostenryk :	7.000.000	
Finland :	<u>3.800.000</u>	<u>25.800.000</u>

443.500.000

Rekent men dus alle gebieden, waarover op dit oogenblik de Sowjet-Unie, hetzy geheel, hetzy gedeeltelyk, controle uitoefent, tesamen, dan komt men tot een totaal van 443 milioen mensen.

-.-.-.-.-.-

NIEUWE LITERATUUR OVER DE SU EN HET COMMUNISME

Voor diegenen onder onze lezers, die studie willen maken over het communisme en de Sowjet-Unie, geven wy een lyst van na de oorlog verschenen literatuur.

- Prof. Dr. W. Banning: Het vraagstuk van den arbeid, blz. 33-46.
Mr. J. C. Baak : De verhouding van den Russischen tot den West-Europeeschen mensch, (een beschouwing over het boek van Schubart.) 1945.
Dr. Henr. Boas : Het Midden-Oosten in overgang, 1947 blz. 82-124.
"De invloed van Rusland en de Verenigde Staten in het Midden-Oosten".
Stellan Bohn : Ruslands economische toestand, 1947 ("De Waarheid" van 23-7-1947 beval dit boek aan.).
Mr. A. Bürger : Het eeuwige Rusland.
W. C. Bullitt : The great Globe itself, 1947 (een reeks citaten uit de Daily Worker vóór en ná Juni 1941 als bylage.).
E. H. Carr : De invloed van de Sowjet op het Westen.
J. Dallin : Verschoven wereldmacht, 1947 (Dallin is Oud-lid van de Sowjets. Blz. 59-98: "Doel en streven van de politiek der Sowjets; tussen Duitsland en Rusland; Rusland en de Verenigde Staten").
J. E. Davies : Met een opdracht naar Moskou, 1946.
Rev. Stanley Evans : De Russische kerken en de oorlog, 1945 Uitgave va de comm.) Pegasus in Amsterdam.
Ilja Ehrenburg : Langs de wegen van Europa, 1947 (Uitg. Pegasus; Uitgesproken communistisch.).
L. Fuks : Het leven der Joden in de Sowjet-Unie, 1947.
R. Garaudy : Le communisme et la morale, 1947 (Uitgesproken communistisch.).
J. S. Gregory : Land of the Soviets. (Pelican Books; objectieve beschryving van landschappen).
J. F. Horrabin-J. S. Gregory: Atlas van de Sowjet-Unie, 1946 (bodemgesteldheid, bevolking, industrie, productie enz.).
Helen Iswolsky : De ziel van Rusland, 1946 (Iswolsky is de dochter van Alexander Iswolsky, Minister van Buitenzaken onder Tsarenregiem, later Russ. gezant te Parys).

B
Verzoeken aangevraagd; zie verder
nummer 1/5

6.69

RAPPORT VAN B

OP KAART
ACD/46
DAT: 0/5/50
PAR: AD

01.144
14 APR. 1950
ACD/ 03550

Op 15.5 of 8.1949 ontving B X van de I.D. Rotterdam de volgende bulletins van het "Comité ter bestudering van Maatschappelijke en Politieke Vraagstukken."

No. 1/1947 (gefotocopieerd), en in origineel: de nummers 2 en 3 van 1947, 1,2,3 en 4 van 1948, en no. 1 van 1949.

- ACD a. Verzoeken op naam van dit Comité een OD te vormen, waarin dit rapportje moet worden geborgen.
- b. Op het OD ware te verwijzen naar P. en B, waar de genoemde bulletins kunnen worden opgelegd.
- c. In het OD een afschrift voegen van de ledenlijst, als vermeld in de kop van bulletin 1/1947 (fotocopieën). Daaronder vermelden, dat deze ledenlijst in het no. 1/1949 nagenoeg gelijk is gebleven, met dien verstande, dat Ds. E.A. van Es daarin genoemd wordt als Geref. Pred. te Rotterdam U (Hillegersberg), terwijl M.J. Kunst niet meer voorkomt.
- d. Verzoeken deze namen te doen naslaan, [het resultaat in het OD bij te voegen] en de namen op kaart te brengen, dan wel aan te vullen.

B IIIa
5 April 1950.

U. 44

De genoemde bulletins werden
opgelegd bij ACD

I.D. No. 559

G E H E I M

NIET O.K.
ACD/4.6
DAT: 23.6.50
PAR: RVT

50698
 co. 50698
 Anti-Comm
 07

16 MEI 1949
ACD/62116

1659

13 Mei 1949.

61749

Ten vervolge op dezerzijds schrijven I.D. No. 559, d.d. 5-5-1949, worden hierbij toegezonden de daarin genoemde bulletins, welke tot op heden zijn verschenen, echter met uitzondering van bulletin No. 1, benevens de brochure "Ons gesprek met de Communisten".

Aan C.V.D.

No. 11

F

By BII^a
 Worden toegezonden
 aan W. voor Spil.
 15/6/49
 BII^a

I.D. No: 559

G E H E I M .

50698
 NIET O.K.
 ACD/46
 DAT: 23.6.50
 PAR: R.V.

Volgno.

10 MEI 1949
5 Mei 1949

ACD/61749

1659
OD

lij
X

afschrijft van
x tot x voor
et OD 46/
n.j.v.

In antwoord op Uw schrijven No: 58698, d.d. 13 April 1949, wordt het volgende bericht: Het "Comité ter bestudering van maatschappelijke en politieke vraagstukken" is een voortzetting van het reeds in 1935 opgerichte "Landelijk Werkcomité Dr. Oscar Schabert", waarvan de bekende in 1945 overleden Ds. Krop de geestelijke vader was.

De werkzaamheden dateren oorspronkelijk vanaf 1929 en bestonden in het geven van voorlichting betreffende de in die jaren plaats gehad hebbende geloofsvervolgingen in de Sovjet-Unie en het geven van materiële steun aan de door die vervolgingen getroffen. Dit Werkcomité hield internationaal contact met de "Int. Baltischer Ruszland Arbeit" te Genève en er bestond tevens een contact te Parijs.

Er werd destijds een maandblad uitgegeven getiteld: "Geloof en Vrijheid".

Tijdens de Duitse bezetting is het gehele archief en de eveneens tot genoemd comité behorende "Anti-communistische tentoonstelling" verloren gegaan.

Nu na de bevrijding het punt "geloofsvervolging in de Sovjet-Unie" niet meer aan de orde is, geeft het "Comité" voorlichting in maatschappelijke en politieke vraagstukken en geeft daartoe z.g.n. Bulletin uit, welke gegevens zijn samengesteld uit open bronnen.

lij. evant. 9.
van velle

Deze bulletins, waarvan er nu reeds een 8-tal zijn verschenen, worden voornamelijk samengesteld door Goudzwaard, Frederik, geb. 6-11-1904 te Dreischor, koopman, wonende Azaleastraat 42b te Rotterdam, en worden verzonden door het "Nationaal Jongeren Verbond", Piet Heijnsplein 2a te 's-Gravenhage.

Zij zijn bestemd voor predikanten, partijleiders X leiders van jeugd-organisaties, vakbondleiders enz., terwijl ze overigens ook worden toegezonden aan ieder, die er belang in stelt.

Behoudens de uitgave van de bulletins is er verder geen contact met het "Nationaal Jongeren Verbond". Het "Comité" houdt internationaal contact met de organisatie "Centre International de Lutte Active Contre le Communisme, kortweg "Gilacc" genaamd, leider Joseph Douillot, 1 Rue de Toulouse, Bruxelles, welke organisatie soortgelijke bulletins in de Hollandse en de Franse taal uitgeeft/en de "Entente International", Boulevard Maurice 3 te Genève. Met Parijs wordt thans geen verbinding onderhouden.

/ zie aangehecht ex.

Handwritten mark

Behalve zij, wier namen in de aanhef van elk bulletin worden genoemd, telt het comité geen leden.

De centrale figuur is de reeds genoemde Goudzwaard, F., Deze is lid van het moderamen der Christelijk-Historische Unie, redacteur van de Centrale Pers en Propaganda van deze partij en redacteur-commissaris van het blad "Koningin en Vaderland". Hij spreekt veel op vergaderingen van allerlei verenigingen en organisaties meest van confessionele

- inslag -

inslag.

De financieën worden verkregen uit vrijwillige bijdragen.

De invloed van dit "Comité" zou kunnen worden afgewogen uit de zeer goed verzorgde uitgaven zoals brochures enz., waartoe men financieel wel in staat is.

In verband met het feit, dat reeds sedert 1947 op ongeregelde tijdstippen bulletins van dit comité zijn verschenen zal dezerzijds worden getracht alsnog dedoor U verlangde exemplaren te verkrijgen. Einde.---

Aan: C.V.D.

N.B. Goudzwaard, F., voornoemd, staat voor de a.s. Gemeenteraadsverkiezing als no; 12 op de candidatenlijst van de C.H.U.

12-11
K

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

's-Gravenhage, 20 Juni 1949.

No.: B58255

GEHEIM

Bijlage: 1 bulletin

UITGEROEP

n.o.v. 58255

IIIa/IIIi 2

Voor de toezending van de mij met Uw schrijven
No. 559, dd. 13-5-1949 toegezonden bulletins ben ik
U ten zeerste erkentelijk.

Overeenkomstig een mondeling gedaan verzoek moge
ik U hierbij bulletin No. 1 van 1947 wederom aanbieden.

Ik zal het op prijs stellen van nieuw verschijnende
bulletins steeds een tweetal exemplaren te mogen ontvangen.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

L.L. van Laere

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te
ROTTERDAM.

*and comm
org*

No.: B58255

's-Gravenhage, 20 Juni 1949

IIIA/IIII 8

f. m. kaart
GEHEIM

Naar aanleiding van Uw brieven van 16 en 26 Maart 1949 en van 10 Juni 1949, respectievelijk genummerd 136, 154 en 301, bericht ik U, ter informatie van Spil, dat in Rotterdam gevestigd is het "Comité ter bestudering van Maatschappelijke en Politieke Vraagstukken", een voortzetting van het in 1935 opgerichte "Landelijk werkkomité Dr. Oscar Schabert". De leden van het comité zijn politiek rechts georiënteerde personen; onder hen bevinden zich verschillende Gereformeerde predikanten. Het comité geeft enige malen per jaar een bulletin uit, dat hoofdzakelijk voorlichting geeft ten aanzien van het communisme. De samenstelling van deze bulletins is voornamelijk in handen van GOUDZWAARD, Frederik, geb. 8-11-1904 te Dreischor, koopman, wonende te Rotterdam. De verzending wordt verzorgd door het "Nationaal Jongeren Verbond" te 's-Gravenhage.

Ten behoeve van Spil zend ik U hierbij een fotocopie van het bulletin No. 1 van 1947, de bulletins 2 en 3 van 1947, 1, 2, 3 en 4 van 1948 en het bulletin No. 1 van Februari 1949, alsmede van de brochure "Ons gesprek met Communisten".

Het comité onderhoudt internationaal contact met:

- a de "Entente Internationale", Boulevard Maurice 3 te Genève;
- b het "Centre International de Lutte Active contre le Communisme", ("Cilaco"), leider Joseph DOUILLOT, 1 Rue de Toulouse, Bruxelles.

Met Parijs, of een aldaar gevestigde centrale zou geen contact bestaan.

De in het Nederlands gestelde maandelijkse uitgaven van Cilaco, waarvan het, bij Uw brief van 10-6-1949 No. 301 gevoegde exemplaar van Juni 1949 hierbij teruggaat, worden ook aan het genoemde comité toegezonden.

Ik zal het op prijs stellen, deze overzichten regelmatig te ontvangen en verzoek U dit bij Spil te bewerkstelligen. Ook van de sedert ongeveer Augustus 1948 verschenen nummers zal ik met belangstelling kennisnemen.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

Aan de Heer B. Wijlhuizen
Piet Avontuurstraat 24
te

a. 61943

No: 136.-

18 Maart 1949.

OD 1654

Onderwerp: "Communistische periodieken".

NIET O.K.
ACD/46
DAT: 22-6-50
PAR: P. S.

Volgno.
23 MRT 1949
ACD/50255

Bijlagen : één.

Onder aanbieding van bijgaand exemplaar van No:2 van Februari 1949 van "COMMUNISME", maandblad van de Communistische Partij België, hetwelk ik van "Spil" ontvang, moge ik U berichten, dat "Spil" mij verzocht, te bevorderen, dat hij ook regelmatig in het bezit worde gesteld van voor hem van enig belang te achten, door de C.P. N. uitgegeven wordende periodieken of andere geschriften, met uitzondering van "De Waarheid", op welk blad hij is geabonneerd.

*Beleefde te bevestigen
voorts*

Voorts verzocht "Spil" mij, te doen informeren, of in Nederland een organisatie bestaat in dezelfde geest als de Belgische "Cilacc".

*Med. J. v.
aan fragment
aan
Med. C. S. v. v. v.*

Van de - door een dergelijke organisatie eventueel uitgegeven wordende kranten, of tijdschriften, zou "Spil" eveneens gaarne regelmatig enige exemplaren ontvangen.

Door mij is aan "Spil" medegedeeld, dat - voor zover mij bekend - in Nederland geen organisatie overeenkomende met de "Cilacc" bestaat, doch dat ik zijn verzoek te Uwer kennis zou brengen.

In verband hiermede moge ik U verzoeken, wel te willen doen nagaan, welke communistische- en eventueel anti-communistische lectuur, waarvan U regelmatig exemplaren ontvangt, in aanmerking komt om aan "Spil" te worden doorgegeven.

W.-

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

No.: B 58698

Onderwerp: B. van Ham

IIIIf/c 3

UITGEBODEN

Uit in DU 1003. het
6.7.94 zit in: PD v. S. Hama
Nº

's-Gravenhage, 13 April 1949.
n.a.v. schr. van W. no 58698
zie ook 58255.

GEHEIM

Met verwijzing naar mijn brief van 13 April 1949, nummer als deze, moge ik Uw aandacht vestigen op een bericht, voorkomende onder no. VIII, blz. 9 van Bulletin no 3 van 1948 van het in mijn bedoeld schrijven genoemde comité.

Dit bericht draagt als hoofd "Een frisse boel" en luidt als volgt:

"Het Vrije Volk" van 1 April 1948 maakt het volgende bekend. Zonder enig commentaar geven we het door:

"Spionage"

Dat was spionage! riepen de communisten gisteravond in de Amsterdamse gemeenteraad, toen wethouder Franke onthulde, dat op 20 Maart drie communistische raadsleden met de bedrijfscellen der Amsterdamse gemeentebedrijven vergaderd hadden met de bedoeling de stad volkomen plat te leggen uit protest tegen de motie van wantrouwen tegen de C.P.N.-wethouders.

Spionage.....

Nog maar kort geleden had de Rotterdamse wethouder Van Tilburg een ervaring, die glashelder aantoonde, dat de communisten er allerminst vies van zijn in hun politieke bedrijvigheid methoden toe te passen, die herinneren aan het slinkse sluipwerk van spionnen. Op de avond van de vijftiende Maart namelijk moest de wethouder Van Tilburg, die in vergadering was, even naar zijn kamer in het stadhuis om enkele stukken te raadplegen. Toen hij zijn kamer naderde, bemerkte hij tot zijn verbazing, dat er licht brandde. Hij stootte de deur open en zag achter zijn bureau de districtssecretaris van de C.P.N., de heer B. van Ham, die geen lid is van de gemeenteraad, maar de communistische gewoonte getrouw de grote man-achter-de-schermen speelt. Deze verschoot van kleur. De heer Van Tilburg vroeg de indringer wat hij in zijn kamer deed. De heer Van Ham verklaarde, dat hij wat verderop in de gang van het stadhuis in de kamer van de communistische wethouder Schmidt als gewoonlijk de vergadering van de communistische raadsfractie bijgewoond had en na afloop van de besprekingen aldaar "wat rondgekeken had". De heer Van Tilburg verwijderde de indringer uit zijn kamer en stelde na overleg met de burgemeester de politie van een en ander op de hoogte. Het spreekt vanzelf, dat de politie inmiddels maatregelen tegen herhaling getroffen heeft.

- Voor -

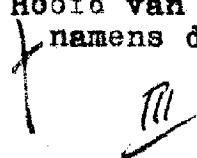
Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te
ROTTERDAM.

a 60484

Voor het oogenblik willen wij aan dit zeer bedenkelijk geval geen ander commentaar verbinden dan dat hieruit ten duidelijkste blijkt, hoe goed Nederland er aan doet communisten van vertrouwensposten in bestuurscolleges te verwijderen. De heren zijn in hoge mate onbetrouwbaar en deinzen voor geen middelen terug hun doel te bereiken".

Ik moge U verzoeken mij omtrent het bovenstaande wel nader te willen doen inlichten.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G. Crabbendam.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

's-Gravenhage, 13 April 1949.

No. B 58698

Onderwerp: Comité ter bestudering
van maatschappelijke en
politieke vraagstukken.

n.a.v. sthr. van W. no 58698
zie ook CO 58255.

III/c 3

GEHEIM

Hiermede moge ik U verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent de organisatie, het aantal leden, de invloed en de activiteit van het z.g. Comité ter bestudering van maatschappelijke en politieke vraagstukken, waarvan het centraal adres is gevestigd te Rotterdam aan de Azaleastraat 42.

Volgens een ontvangen mededeling zouden door de 1e penningmeester van het comité, genaamd F. GOUDZWAARD, wonende te Rotterdam, grote sommen geld ter beschikking zijn gesteld. Vermoedelijk betreft het hier F. GOUDZWAARD, die mij Uwerzijds in Januari 1947 werd gemeld als abonné op "De Tribune".

Dezelfde mededeling maakt melding van het feit, dat het comité internationale betrekkingen zou onderhouden en de centrale gevestigd zou zijn in Parijs. Men zou o.a. in verbinding staan met "Wit-Russen".

Door het comité wordt een bulletin uitgegeven, waarvan de nos 3 en 4 van 1948 in mijn bezit zijn. Het zou zeer op prijs worden gesteld indien U mij regelmatig 2 exemplaren van elk uitkomend bulletin zou kunnen doen toekomen, waarbij ik dan tevens gaarne de mij nog ontbrekende nummers zou ontvangen.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te
ROTTERDAM.

a 61749

No: 154.- GEHEIM.

26 Maart 1949.

Onderwerp: "Actie-Comité tegen
het Communisme".-

001687
Anti-Comm
OP KAART
ACD/ 46
DAT: 23.1.49
PAR: 121

OD 411

Volg.
29 MRT 1949
50690

Hiermede moge ik U berichten, dat ik dezer dagen van betrouwbare zijde het volgende vernam:

"Er zou thans in Nederland bestaan een Actie-Comité ter bestrijding van het Communisme, hetwelk vooral in de zakenwereld zou opereren.

Eén van de hoofdpersonen van dit Comité zou zijn, een zekere Heer Goudswaard te Rotterdam, die - ten behoeve van deze organisatie - grote sommen geld ter beschikking zou hebben gesteld.

De Centrale van dit Actie-Comité zou te Parijs gevestigd zijn en de actie-kern, zou in verbinding staan met "Wit-Russen".-

W.-

Bekend.
Rotterdam
nederland

Bulletins behorende bij 83550
opgelegd bij P & B